

Προς:

κ. Ελευθέριο Αυγενάκη

Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Αθήνα, 12 Μαρτίου 2024

Αρ. Πρωτ. 48

ΘΕΜΑ: Προτάσεις βελτίωσης της ΚΑΠ 2023-2027 και προτάσεις απλοποίησης και καλύτερης εφαρμογής στη χώρα μας

Σχετ: Από 23.2.2024 έγγραφό σας

Κύριε Υπουργέ,

Η ΕΘ.Ε.Α.Σ. από την πρώτη στιγμή έναρξης της συζήτησης για την εφαρμογή της Νέας ΚΑΠ 2023-2027 επεσήμανε την επερχόμενη δυσκολία εφαρμογής της και τους κινδύνους απώλειας εισοδήματος και αυξημένου κόστους, που δημιουργούσε για τους αγρότες.

Με μια σειρά παρεμβάσεων και επιστολών της, έχει αναδείξει τα ζητήματα που προκύπταν και προσκάλεσε συσκέψεις με την ΚΥ του ΥΠΑΑΤ, τη Διαχειριστική Αρχή και τον ΟΠΕΚΕΠΕ για την έγκαιρη προώθηση λύσεων. Αν και οι προτάσεις ήταν τεκμηριωμένες για τα περισσότερα θέματα, υπάρχει καθυστέρηση στην αντιμετώπισή τους λόγω του πλαισίου και, δυστυχώς, έγιναν επίκαιρες πάλι με τα προβλήματα που αναδείχθηκαν από τις κινητοποιήσεις των αγροτών.

Το βασικότερο πρόβλημα της αποδεδειγμένα προβληματικής εφαρμογής της Νέας ΚΑΠ, που έγκαιρα είχε αναδειχθεί από τους αγρότες και τους συνεταιρισμούς, δημιουργείται από τους τρεις ακόλουθους συνδυαστικούς παράγοντες εφαρμογής του ΣΣ ΚΑΠ στη χώρα μας:

1. Η υποβάθμιση της σημασίας της παραγωγικής δραστηριότητας των παραγωγών και των μακροχρόνιων λειτουργικών υποχρεώσεων τους, αγνοώντας πόσο ευαίσθητη¹ είναι η βιωσιμότητά² τους στις μεταβολές των ενισχύσεων, που έγιναν χωρίς τη δέουσα ανάλυση επιπτώσεων.

¹ «Για να διασφαλιστεί η παραγωγή των αγροτικών προϊόντων στη χώρα μας, οφείλουμε να διασφαλίσουμε το εισόδημα του γεωργού και του κτηνοτρόφου, για το οποίο θα πρέπει να υπάρχει μια κοινωνική αναγνώριση και παραδοχή» 7.12.2023 Παύλος Σατολιάς - Πρόεδρος της ΕΘ.Ε.Α.Σ.

² «Η επιβράβευση και στήριξη των συνεπών και των πραγματικών παραγωγών που δίνουν αγώνα καθημερινά στο χωράφι αποτελεί προτεραιότητα για εμάς»: 18.02.2024 Κυριάκος Μητσοτάκης – Πρωθυπουργός.

2. Αγνοήθηκε η οικολογική και περιβαλλοντική σημασία της διατήρησης των εκμεταλλεύσεων ως παραγωγικές οντότητες στην περιφέρεια και ειδικά στις ορεινές, μειονεκτικές και νησιωτικές περιοχές. Το κέντρο της ΚΑΠ μετατοπίστηκε από την εκμετάλλευση-παραγωγό και κάτοικο της υπαίθρου σε πολλά ειδικά μέτρα στα οποία, κυρίως, οι εκμεταλλεύσεις αδυνατούν να ανταποκριθούν και να προσαρμοσθούν χωρίς προβλήματα.
3. Η νέα πολυπλοκότητα που αντιμετωπίζει τους παραγωγούς ως διοικούμενους της γραφειοκρατίας και όχι το αντίθετο, όπως αρμόζει, σε εξυπηρετούμενους παραγωγικούς πολίτες από αυτήν. Έτσι, το επιπλέον σημαντικό γραφειοκρατικό κόστος εφαρμογής της νέας ΚΑΠ συνοδευόμενο από την πολυπλοκότητα, επιφέρει σιωπηλή μεταφορά σημαντικών πόρων από την αγροτική παραγωγή σε γραφειοκρατικές διαδικασίες, υπέρ τρίτων, που πολλές είναι αχρείαστες και άσκοπα επαναλαμβανόμενες.

Με βάση τα παραπάνω σας παρουσιάζουμε με τον πιο συνοπτικό τρόπο τις προτάσεις μας ως ΕΘ.Ε.Α.Σ. για:

- ✓ Τη βελτίωση της Νέας ΚΑΠ 2023-2027 στην τρέχουσα φάση
- ✓ Τη βελτίωση της εφαρμογής της ΚΑΠ στη χώρα μας, που δεν πρέπει να αγνοούμε ότι μεγέθυσε τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι αγρότες.

Βασικός κορμός των προτάσεων μας, που δεν εξαντλούνται με την παρούσα επιστολή, αφορά την αξιοποίηση των ενισχύσεων για την παραγωγική γεωργία. Δεν πρέπει να διαφεύγει ότι η ΚΑΠ ενισχύει τους γεωργούς και τη γεωργική δραστηριότητα που έχει ως στόχο την παραγωγή γεωργικών προϊόντων.

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση είναι αναγκαία σε εσάς και τις υπηρεσίες σας και παρακαλούμε, στο πλαίσιο της διαβούλευσης που έχετε ξεκινήσει, όπως ορίσετε συνάντηση μαζί μας για την λεπτομερή παρουσίαση των προτάσεων μας.

Με εκτίμηση,

ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΕΘ.Ε.Α.Σ.
ΑΡΚΑΔΙΑΣ 26 και Α. ΜΕΣΟΓΕΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ Τ.Κ. 115 26
ΑΦΜ: 996827502 ΔΟΥ 16 ΑΘΗΝΩΝ-ΖΩΓΡΑΦΟΥ
ΤΗΛ.: 210 7712469
e-mail: etheas.greece@gmail.com

Παύλος Σατολιάς

Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου ΕΘ.Ε.Α.Σ.

Προτάσεις της ΕΘ.Ε.Α.Σ. για τη βελτίωση της ΚΑΠ 2023-2027 & την απλοποίηση και καλύτερη εφαρμογή στη χώρα μας.

A. Το Πρόβλημα: Με λίγα λόγια, τι δημιουργεί το πρόβλημα που πρέπει να θεραπευτεί.

A1. Σε επίπεδο ΕΕ

A1.1. Μεταβολή στο εισόδημα:

Μεγάλο ποσοστό του εισοδήματος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στηρίζεται στις ενισχύσεις. Στην Ελλάδα, αυτό υπολογίζεται στο 46% του γεωργικού εισοδήματος. Επομένως, η εφαρμογή της ΚΑΠ 2023-2027 συνδέεται ευθέως με το κόστος παραγωγής και τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Ενώ δεν υπήρξε πρακτικά μεταβολή στο συνολικό ποσό, που θα λάβουν οι γεωργοί, η ανακατανομή των πόρων με βάση τα νέα μέτρα είχε σημαντική μεταβολή στις ταμειακές ροές των παραγωγικών εκμεταλλεύσεων. Οι αγρότες στην Ευρωπαϊκή Ένωση κλήθηκαν σε ένα πολύ δυσμενές περιβάλλον να:

- ✓ εφαρμόσουν απαιτήσεις και πρακτικές, που έφεραν νέα κόστη, χωρίς επιπλέον στήριξη για τις επενδύσεις που χρειάζονται αυτές οι πρακτικές, καθώς και πρόνοια για τη μείωση της παραγωγής.
- ✓ αποκλεισθεί σημαντικό μέρος των γεωργών να εφαρμόσουν νέα μέτρα (Οικολογικά Σχήματα), τα οποία αντικατέστησαν θεωρητικά το πρασίνισμα, που το λάμβαναν όλοι παραγωγοί, κάτι που δεν γίνεται με τα Οικολογικά Σχήματα.

Από μόνοι τους αυτοί οι δύο λόγοι οδήγησαν σε μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος.

A.1.2. Νέα κοστοβόρα πολυπλοκότητα σε δυσμενές περιβάλλον αγοράς και χωρίς καμία μεταβατική περίοδο

Η παρούσα ΚΑΠ που ξεκίνησε με την αποδέσμευση των ενισχύσεων και για λόγους απλοποίησης ως μια απλή πληρωμή (Single Payment), έχει μετατραπεί με τρεις αναθεωρήσεις³ σε ένα αχρείαστα βαθύ και πολύπλοκο (deeply sophisticate) σύστημα, που αποσπά από τον παραγωγό πολύ ζωτικό χρόνο και τον γεμίζει αβεβαιότητα. Και μόνο η έκταση των 1.602 σελίδων του ΣΣ ΚΑΠ (μετά και την πρώτη τροποποίηση) και η αργοκίνητη διαδικασία τροποποίησης φθάνουν. Παράλληλα, αγνοήθηκε ότι η επαγγελματική άσκηση με τη γεωργία απαιτεί μεσοπρόθεσμες και μακροχρόνιες επενδύσεις, που ξεπερνούν πολλές φορές τα 10-15 χρόνια, που επιφέρουν μακροχρόνιο κόστος αποσβέσεων ή προσαρμογών. Επομένως, οι γραφειοκρατικές αλλαγές που δε δίνουν επαρκή χρόνο προσαρμογής και δε λαμβάνουν υπόψη το κόστος αποσβέσεων, δημιουργούν σοβαρή αρνητική επίπτωση στο εισόδημα των παραγωγών με επακόλουθο την αβεβαιότητα για την επιβίωσή τους. Όλα αυτά έρχονται τη στιγμή που οι αγρότες έχουν μόνιμα πληγεί τα τελευταία χρόνια από την πανδημία του Covid-19, την ενεργειακή κρίση, τον πόλεμο στην Ουκρανία και την κλιματική κρίση. Πέρα από το αυξημένο κόστος που αντιμετώπισαν οι γεωργοί, είχαν να αντιμετωπίσουν και σοβαρά προβλήματα στην αγορά από τον αθέμιτο ανταγωνισμό και τις πτώσεις τιμών, παρά την έλλειψη τροφίμων. Επομένως, αν και θα περίμενε κάποιος να υπάρξει αντιστάθμιση από την αγορά αυτή, όχι μόνο δεν υπήρξε, αλλά και ο πληθωρισμός της τιμής των τροφίμων μείωσε κι άλλο το

³ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά την 2^η τροποποίηση της ΚΑΠ 2014-2020 κινήθηκε αντίθετα από τις ανάγκες των αγροτών και δημιούργησε περιττή πολυπλοκότητα. Αγνοήθηκε από την ίδιες τις υπηρεσίες της ΕΕ η προτροπή που υπήρχε στην επιστολή της 14.11.2014 του Προέδρου της Κομισιόν, κ. **Jean-Claude JUNCKER**, στον τότε Επίτροπο Γεωργίας, κ. **Phil Hogan**, ότι «*θα πρέπει να εξετάσει τις δυνατότητες περαιτέρω απλούστευσης των διαδικασιών άμεσων ενισχύσεων και ιδίως, όσον αφορά τους τομείς του πρασινίσματος, της ανάπτυξης της υπαίθρου, της πολιτικής ποιότητας και του καθεστώτος για τα φρούτα και τα λαχανικά.*»

διαθέσιμο εισόδημα των αγροτών. Αυτό είχε και μια παράλληλη απώλεια, καθώς η αύξηση της τιμής των τροφίμων οδήγησε στη μείωση της ζήτησης των βιολογικών τροφίμων, την ίδια ώρα που η ΕΕ ζητούσε **μεγαλύτερη επέκταση και παραγωγή βιολογικών προϊόντων.**

A.1.3. Μείωση της σημασίας των γεωργών και της παραγωγής κατά την ελλιπή διαβούλευση

Η ΕΕ αντιλαμβάνεται μειωμένα την οικολογική και περιβαλλοντική σημασία της διατήρησης των εκμεταλλεύσεων ως παραγωγικές οντότητες στην περιφέρεια και ειδικά, στις ορεινές, μειονεκτικές ορεινές και νησιωτικές περιοχές. Το κέντρο της ΚΑΠ μετατοπίστηκε από την εκμετάλλευση-παραγωγή και κάτοικο της υπαίθρου σε πολλά ειδικά μέτρα. Πίσω από τα πολλά μέτρα χτίστηκε μια αντιπαραγωγική διαδικασία ειδικών δικαιολογητικών και προϋποθέσεων, αντιφατικών, μάλιστα, πολλές φορές, στα οποία, κυρίως οι μικρές εκμεταλλεύσεις αδυνατούν να ανταποκριθούν και να προσαρμοσθούν.

Η διαβούλευση έχει αδυνατίσει ως ουσιαστική διαδικασία για τους αγρότες. Οι αγρότες μέσα από τον τρόπο διαβούλευσης έχουν εξελιχθεί ως αποδέκτες απόψεων και κριτικής των άλλων συμμετεχόντων και κυρίως, των υπηρεσιών της Επιτροπής. Οι απόψεις των αγροτών παρακάμπτονται, συνήθως με το επιχείρημα ότι ο προϋπολογισμός είναι ίδιος, αλλά αγνοείται το κόστος των παραγωγών στις νέες προσαρμογές, καθώς και το δυσμενές περιβάλλον που καλούνται να αλλάξουν τις παραγωγικές τους διαδικασίες.

A2. Για τη χώρα μας

A.2.1. Διοικητική πολυπλοκότητα και μείωση του ρόλου των Συνεταιρισμών

Στα παραπάνω **A.1.1. έως A.1.3** που ισχύουν και για τη χώρα μας, **πρέπει να προστεθεί και η σοβαρή δυσκολία της Δημόσιας Διοίκησης**, τόσο από την εμπλοκή παραπάνω υπηρεσιών στη διαδικασία εφαρμογής, όσο και από την υποστελέχυσή της. Η εμπλοκή πολλών δημιουργεί σημαντική καθυστέρηση στην ανταπόκριση και προώθηση των θεμάτων των γεωργών και των κτηνοτρόφων. Το ζήτημα της κυβερνησιμότητας του γεωργικού τομέα, ενώ έχει αντιμετωπισθεί επιτυχώς σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες με τη συνεργασία των συνεταιρισμών, στη δημόσια διοίκηση απουσιάζει. Η προσπάθεια μέσω των ΚΥΔ πρόσθεσε κόστος και πολυπλοκότητα, χωρίς αποτέλεσμα, και στο τρέχον ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 και **υπάρχουν τέσσερα σημαντικά θέματα που επιβαρύνουν την κατάσταση:**

- 1) **Η μείωση των εισοδημάτων είναι αναλογικά μεγαλύτερη για τις παραγωγικές εκμεταλλεύσεις των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών**, που στηρίζουν την παραγωγική ικανότητα της ελληνικής γεωργίας, λόγω και του τρόπου εφαρμογής της αναδιανεμητικής.
- 2) **Δεν υπάρχουν ίσες δυνατότητες πρόσβασης σε όλους τους παραγωγούς στα Eco-Schemes** και απουσιάζει το τομεακό πρόγραμμα για την κτηνοτροφία.
- 3) **Δεν υπάρχει ουσιαστική στήριξη των νέων και νεοεισερχόμενων.**
- 4) **Η αχρειαστη γραφειοκρατία, που προστέθηκε στην προ-υπάρχουσα, αποσπά μεγαλύτερα ποσά ενισχύσεων από τους παραγωγούς.** Επιδρά ασύμμετρα στις αποφάσεις της διοίκησης, λόγω απουσίας σταθερής δομής διαβούλευσης των θεμάτων που προκύπτουν με τους αγρότες και τους συνεταιρισμούς, όπως γίνεται μέσω συμβουλευτικών συμβουλίων αγροτικής πολιτικής που λειτουργούν σε άλλες χώρες.

B. Τα αποτελέσματα και παραδείγματα από την μέχρι στιγμής εφαρμογή του ΣΣ ΚΑΠ

B1. Μεταφορά πόρων από τις παραγωγικές εκμεταλλεύσεις των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών σε άλλες εκμεταλλεύσεις που έχουν τη γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση.

B.1.1 Παράδειγμα: Σύγκριση παραγωγών δενδρωδών καλλιεργειών (Ζώνη ΠΕ3).

Πίνακας 1: Σύγκριση πληρωμών 10 παραγωγών κατά κύριο επάγγελμα αγροτών μεταξύ 2022-23 (Ζώνη ΠΕ3) και οι οποίοι δεν έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση/Ha σε € 2022	Ενίσχυση/Ha σε € 2023	Μεταβολή Ενίσχυσης/Ha %
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	1	2,519	1,875	0	6.24	403.6	300.4	-25.6%
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	1	2,486	1,863	0	6.64	374.3	280.5	-25.1%
ΗΛΕΙΑΣ	1	2,484	1,869	0	6.81	364.8	274.5	-24.8%
ΗΜΑΘΙΑΣ	1	2,008	1,537	0	6.09	329.8	252.4	-23.5%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1	2,724	1,994	0	6.31	431.6	315.8	-26.8%
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	1	2,424	1,834	0	7.06	343.5	259.8	-24.4%
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1	2,532	1,920	0	6.94	365.1	276.8	-24.2%
ΠΕΛΛΑΣ	1	1,784	1,368	0	5.58	319.9	245.3	-23.3%
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	1	2,472	1,887	0	7.11	347.5	265.3	-23.6%
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	1	2,503	1,855	0	7.21	347.2	257.4	-25.9%
Σύνολο	10	23,937	18,001	0	66	362.8	272.8	-25.9%

Πίνακας 2: Σύγκριση πληρωμών 10 παραγωγών που έχουν τη γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση μεταξύ 2022-23 (Ζώνη ΠΕ3) και οι οποίοι έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση/Ha σε € 2022	Ενίσχυση +Αναδ/ική /Ha σε € 2023	Μεταβολή Ενίσχυσης/Ha %
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	1	792	559	244	1.92	413.3	419.0	1.4%
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	1	771	573	250	2.12	362.7	387.2	6.8%
ΗΛΕΙΑΣ	1	818	593	263	2.23	367.5	384.4	4.6%
ΗΜΑΘΙΑΣ	1	654	494	249	2.10	312.2	354.6	13.6%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1	1,001	691	251	2.09	479.3	451.2	-5.9%
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	1	816	582	252	2.19	372.0	380.0	2.1%
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1	904	636	254	2.29	394.5	388.2	-1.6%
ΠΕΛΛΑΣ	1	672	509	263	2.14	313.6	360.3	14.9%
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	1	762	555	258	2.17	351.8	375.4	6.7%
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	1	694	515	250	2.09	332.1	365.9	10.2%
Σύνολο	10	7,883	5,706	2,533	21	369.5	386.2	4.5%

Συμπέρασμα: Στους 10 παραγωγούς κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, η εφαρμογή της αναδιανεμητικής μαζί με τη σύγκλιση των δικαιωμάτων είχε αρνητική επίδραση **κατά 26%** στην ενίσχυση ανά /Ha μεταξύ 2022 και 2023. Για τους 10 παραγωγούς που έχουν τη γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση, η κατανομή της αναδιανεμητικής απορρόφησε ολόκληρη τη σύγκλιση και αύξησε την ενίσχυση ανά /Ha κατά 5% περίπου. Οι καλλιεργητές δένδρων (ελιάς, ροδακινιάς, εσπεριδοειδών, ακτινιδίου, αμπέλου, μηλιάς, αμυγδαλιάς κλπ.) με σταθερά μακροχρόνια ποσά αποσβέσεων επηρεάστηκαν από την αρνητική μεταβολή του **26%** και την αυξημένη τιμή των εισροών

B.1.2 Παράδειγμα: Σύγκριση παραγωγών αροτραίων καλλιεργειών (ζώνη ΠΕ2).

Πίνακας 3: Σύγκριση πληρωμών 14 παραγωγών κατά κύριο επάγγελμα αγροτών μεταξύ 2022-23 (Ζώνη ΠΕ2) και οι οποίοι δεν έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση/Ha σε € 2022	Ενίσχυση/Ha σε € 2023	Μεταβολή Ενίσχυσης/Ha %
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	1	6,879	5,516	0	24.97	275.5	220.9	-24.72%
ΔΡΑΜΑΣ	1	8,787	6,972	0	32.32	271.8	215.7	-26.02%
ΕΒΡΟΥ	1	7,784	5,972	0	28.66	271.6	208.4	-30.34%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1	8,062	6,351	0	28.41	283.8	223.5	-26.96%
ΚΑΒΑΛΑΣ	1	8,728	6,800	0	31.52	276.9	215.8	-28.34%
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1	6,828	5,400	0	23.90	285.7	225.9	-26.46%
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	1	8,173	6,098	0	33.28	245.6	183.2	-34.04%
ΚΙΛΚΙΣ	1	7,841	6,125	0	28.32	276.8	216.2	-28.02%
ΚΟΖΑΝΗΣ	1	7,882	6,102	0	29.80	264.5	204.8	-29.18%
ΛΑΡΙΣΑΣ	1	7,341	5,804	0	26.20	280.3	221.6	-26.48%
ΠΙΕΡΙΑΣ	1	7,391	5,825	0	26.65	277.3	218.6	-26.87%
ΡΟΔΟΠΗΣ	1	7,187	5,585	0	25.33	283.7	220.5	-28.70%
ΣΕΡΡΩΝ	1	7,930	6,276	0	28.60	277.3	219.4	-26.36%
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	1	6,821	5,305	0	24.78	275.3	214.1	-28.56%
Σύνολο	14	107,635	84,131	0	393	274.1	214.2	-27.9%

Πίνακας 4: Σύγκριση πληρωμών 14 παραγωγών που έχουν τη γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση μεταξύ 2022-23 (Ζώνη ΠΕ2) και οι οποίοι έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2022 σε €2	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση/Ha σε € 2022	Ενίσχυση +Αναδ/ική /Ha σε € 2023	Μεταβολή Ενίσχυσης/Ha %
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	1	1,829	1,407	845	6.31	290.0	357.0	23.1%
ΔΡΑΜΑΣ	1	1,762	1,318	784	6.11	288.3	344.0	19.3%
ΕΒΡΟΥ	1	1,888	1,383	848	6.66	283.5	335.0	18.1%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1	1,810	1,337	764	5.92	306.0	355.2	16.1%
ΚΑΒΑΛΑΣ	1	1,620	1,170	718	5.52	293.6	342.0	16.5%
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1	1,880	1,421	789	6.12	307.3	361.2	17.5%
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	1	1,227	944	674	4.57	268.4	353.9	31.9%
ΚΙΛΚΙΣ	1	2,081	1,494	839	6.44	323.3	362.4	12.1%
ΚΟΖΑΝΗΣ	1	1,637	1,222	760	5.82	281.4	340.8	21.1%
ΛΑΡΙΣΑΣ	1	1,918	1,424	828	6.42	298.8	350.8	17.4%
ΠΙΕΡΙΑΣ	1	1,675	1,248	586	4.65	360.3	394.2	9.4%
ΡΟΔΟΠΗΣ	1	1,774	1,353	764	6.06	293.0	349.7	19.4%
ΣΕΡΡΩΝ	1	1,651	1,247	736	5.60	294.6	353.9	20.1%
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	1	1,580	1,198	701	5.42	291.6	350.4	20.2%
Σύνολο	14	24,334	18,167	10,635	81.61	298.2	352.9	18.4%

Συμπέρασμα: Στους 14 παραγωγούς κατά κύριο επάγγελμα αγρότες η εφαρμογή της αναδιανεμητικής μαζί με την σύγκλιση των δικαιωμάτων είχε αρνητική επίδραση κατά 28 % στην ενίσχυση ανά /Ha μεταξύ 2022 και 2023. Για τους 14 παραγωγούς που έχουν τη γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση η κατανομή της αναδιανεμητικής απορρόφησε ολόκληρη τη σύγκλιση και αύξησε την ενίσχυση ανά /Ha κατά 18% . Οι καλλιεργητές αροτραίων (εκτατικές) σιτηρά, βαμβάκι, αραβόσιτο κλπ., έχουν υψηλά ποσά αποσβέσεων γεωργικών μηχανημάτων και επηρεάστηκαν από την αρνητική μεταβολή του **28%** και την αυξημένη τιμή των εισροών

B.1.3 Παράδειγμα: Σύγκριση κτηνοτρόφων – Βοσκότοποι (ζώνη ΠΕ1).

B.1.3.1 Παράδειγμα: Σύγκριση κτηνοτρόφων – Βοσκότοποι (ζώνη ΠΕ1) - Αιγοπρόβατα

Πίνακας 5: Σύγκριση πληρωμών 10 κτηνοτρόφων κατά κύριο επάγγελμα αγροτών μεταξύ 2022-23 (ζώνη ΠΕ1) και οι οποίοι δεν έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση/Ha 2022 σε €	Ενίσχυση/Ha 2023 σε €	Μεταβολή Ενίσχυσης/Ha %	Αριθμός Αιγοπροβατων
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	1	7,828	5,921	0	38.39	203.9	154.2	-25.6%	372
ΑΧΑΪΑΣ	1	7,014	5,401	0	37.02	189.5	145.9	-25.1%	332
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	1	8,292	6,258	0	40.46	204.9	154.7	-24.8%	384
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1	8,912	6,624	0	42.49	209.7	155.9	-23.5%	262
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1	6,664	5,184	0	35.82	186.1	144.7	-26.8%	293
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1	8,500	6,306	0	37.30	227.9	169.1	-24.4%	454
ΛΑΡΙΣΑΣ	1	8,442	6,313	0	40.46	208.7	156.0	-24.2%	438
ΝΑΞΟΥ	1	6,786	5,243	0	37.59	180.5	139.5	-23.3%	357
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	1	8,385	6,340	0	44.19	189.8	143.5	-23.6%	505
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	10,006	7,423	0	45.82	218.4	162.0	-25.9%	356
Σύνολο	10	80,830	61,014	0	400	202.3	152.7	-25.9%	3,753

Πίνακας 6: Σύγκριση πληρωμών 10 κτηνοτρόφων που έχουν τη γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση μεταξύ 2022-23 (ζώνη ΠΕ1) και οι οποίοι έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση/Ha 2022 σε €	Ενίσχυση +Αναδ/ική /Ha σε € 2023	Μεταβολή Ενίσχυσης /Ha %	Αριθμός Αιγοπροβατων
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	1	2,726	1,926	1,709	10.70	254.8	339.8	33.4%	162
ΑΧΑΪΑΣ	1	2,729	1,913	1,807	11.73	232.7	317.1	36.3%	165
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	1	2,927	2,114	1,747	12.49	234.3	309.0	31.9%	122
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1	2,832	2,045	1,846	11.75	241.0	331.2	37.4%	136
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1	2,840	2,050	1,784	11.78	241.1	325.4	35.0%	140
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1	2,993	2,240	1,812	13.68	218.8	296.2	35.4%	134
ΛΑΡΙΣΑΣ	1	3,022	2,061	1,807	12.52	241.3	308.9	28.0%	185
ΝΑΞΟΥ	1	2,358	1,735	1,870	11.19	210.7	322.1	52.9%	166
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	1	2,648	1,863	1,934	12.04	220.0	315.5	43.4%	251
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	2,982	2,064	1,738	13.06	228.4	291.1	27.5%	131
Σύνολο	10	28,059	20,011	18,054	121	232.0	314.7	35.7%	1,592

Συμπέρασμα: Στους 10 κτηνοτρόφους αιγοπροβάτων κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, η λήψη της αναδιανεμητικής μαζί με τη σύγκλιση των δικαιωμάτων είχε αρνητική επίδραση κατά 26 % στην ενίσχυση ανά /Ha μεταξύ 2022 και 2023. Για τους 10 κτηνοτρόφους αιγοπροβάτων που έχουν τη γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση, η κατανομή της αναδιανεμητικής απορρόφησε ολόκληρη την σύγκλιση και αύξησε την ενίσχυση ανά /Ha κατά 36% περίπου. Οι κτηνοτρόφοι αιγοπροβάτων έχουν υψηλά ποσά αποσβέσεων εγκαταστάσεων και επηρεάστηκαν από την αρνητική μεταβολή του 26% και την υψηλή τιμή των ζωοτροφών.

Β.1.3.2 Παράδειγμα: Σύγκριση κτηνοτρόφων – Βοσκότοποι (ζώνη ΠΕ1) - Βοοτρόφοι

Πίνακας 7: Σύγκριση πληρωμών 10 κτηνοτρόφων κατά κύριο επάγγελμα αγροτών μεταξύ 2022-23 (ζώνη ΠΕ1) και οι οποίοι δεν έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση/Ha 2022 σε €	Ενίσχυση/Ha 2023 σε €	Μεταβολή Ενίσχυσης/Ha %	Αριθμός Βοοειδών
ΔΡΑΜΑΣ	1	9,386	7,234	0	39.86	235.5	181.5	-25.6%	63
ΕΒΡΟΥ	1	10,233	8,027	0	43.51	235.2	184.5	-25.1%	53
ΗΛΕΙΑΣ	1	5,663	4,447	0	29.23	193.7	152.1	-24.8%	16
ΗΜΑΘΙΑΣ	1	10,659	7,532	0	28.25	377.3	266.7	-23.5%	59
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1	10,374	7,887	0	43.21	240.1	182.5	-26.8%	135
ΚΙΛΚΙΣ	1	9,964	7,630	0	40.54	245.8	188.2	-24.4%	47
ΝΑΞΟΥ	1	5,027	4,012	0	29.56	170.0	135.7	-24.2%	34
ΞΑΝΘΗΣ	1	9,299	7,017	0	41.45	224.4	169.3	-23.3%	93
ΠΕΛΛΑΣ	1	8,452	6,013	0	27.58	306.5	218.0	-23.6%	60
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	1	7,725	6,117	0	37.25	207.4	164.2	-25.9%	43
Σύνολο	10	86,782	65,917	0	360	240.8	182.9	-25.9%	604

Πίνακας 8: Σύγκριση πληρωμών 10 κτηνοτρόφων που έχουν την γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση μεταξύ 2022-23 (ζώνη ΠΕ1) και οι οποίοι έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση/Ha σε € 2022	Ενίσχυση +Αναδ/ική /Ha σε € 2023	Μεταβολή Ενίσχυσης /Ha %	Αριθμός Βοοειδών
ΔΡΑΜΑΣ	1	1,997	1,436	929	6.97	286.5	339.4	18.5%	7
ΕΒΡΟΥ	1	2,138	1,417	852	6.85	312.1	331.2	6.1%	3
ΗΛΕΙΑΣ	1	1,591	1,153	762	5.69	279.7	336.6	20.3%	2
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1	2,167	1,583	1,032	7.59	285.7	344.7	20.7%	3
ΚΙΛΚΙΣ	1	2,789	1,654	901	7.29	382.8	350.7	-8.4%	2
ΝΑΞΟΥ	1	1,301	996	752	5.73	227.1	305.4	34.4%	8
ΠΕΛΛΑΣ	1	1,714	1,249	664	5.40	317.2	354.0	11.6%	2
ΡΟΔΟΠΗΣ	1	1,921	1,403	731	6.40	299.9	333.3	11.1%	4
ΣΕΡΡΩΝ	1	2,386	1,696	972	7.58	314.8	351.9	11.8%	5
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	1	2,008	1,485	897	6.73	298.2	353.7	18.6%	1
Σύνολο	10	20,012	14,073	8,492	66	302.2	340.7	12.8%	36

Συμπέρασμα: Στους 10 κτηνοτρόφους βοοειδών κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, η μη λήψη της αναδιανεμητικής μαζί με τη σύγκλιση των δικαιωμάτων είχε αρνητική επίδραση κατά 26 % στην ενίσχυση ανά /Ha μεταξύ 2022 και 2023. Για τους 10 κτηνοτρόφους βοοειδών που έχουν τη γεωργία ως συμπληρωματική ενασχόληση, η κατανομή της αναδιανεμητικής απορρόφησε ολόκληρη τη σύγκλιση και αύξησε την ενίσχυση ανά /Ha κατά 13 % περίπου. Οι κτηνοτρόφοι βοοειδών έχουν υψηλά ποσά αποσβέσεων εγκαταστάσεων και επηρεάστηκαν από την αρνητική μεταβολή του 26% και την υψηλή τιμή των ζωοτροφών.

B.1.3.3 Παράδειγμα: Σύγκριση Πληρωμών μεταξύ νέων και νεοεισερχομένων αγροτών (Young)

Πίνακας 9: Σύγκριση πληρωμών 14 παραγωγών νέων και νεοεισερχόμενων μεταξύ 2022-23 και οι οποίοι δεν έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Ενίσχυση Young (2022-23) σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση +Young/Ha σε € 2022	Ενίσχυση +Young/Ha σε € 2023	Μεταβολή Ενίσχυσης/ Ha %	Ενίσχυση Young /Ha σε €
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	1	3,122	2,424	0	700	12.31	310.4	253.7	-22.33%	57
ΗΛΕΙΑΣ	1	2,615	2,035	0	597	9.49	338.6	277.4	-22.07%	63
ΗΜΑΘΙΑΣ	1	1,825	1,431	0	416	6.12	366.4	302.0	-21.33%	68
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1	3,327	2,449	0	767	12.50	327.6	257.3	-27.29%	61
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1	5,831	4,557	0	1,129	20.95	332.3	271.4	-22.42%	54
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	1	2,257	1,753	0	480	7.17	381.7	311.3	-22.59%	67
ΛΑΡΙΣΑΣ	1	3,803	2,978	0	834	15.06	307.9	253.1	-21.65%	55
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1	2,371	1,817	0	494	7.25	394.9	318.6	-23.94%	68
ΞΑΝΘΗΣ	1	4,468	3,485	0	901	17.24	311.4	254.4	-22.39%	52
ΠΕΛΛΑΣ	1	1,752	1,376	0	366	6.01	352.5	290.1	-21.53%	61
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	1	1,752	1,376	0	366	6.01	352.5	290.1	-21.53%	56
ΣΕΡΡΩΝ	1	4,734	3,549	0	1,311	23.22	260.3	209.3	-24.38%	57
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	1	5,271	4,219	0	1,102	19.30	330.2	275.8	-19.76%	67
ΧΑΝΙΩΝ	1	5,271	4,219	0	1,102	19.30	330.2	275.8	-19.76%	48
Σύνολο	14	48,396	37,669	0	10,566	182	324.1	265.2	-22.2%	

Πίνακας 10: Σύγκριση πληρωμών 14 παραγωγών νέων και νεοεισερχόμενων μεταξύ 2022-23 και οι οποίοι έλαβαν αναδιανεμητική ενίσχυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Αριθμός Παραγωγών	Δικαιώματα 2022 σε €	Δικαιώματα 2023 σε €	Αναδιανεμητική 2023 σε €	Έκταση σε Ha (2022-23)	Ενίσχυση +Young/Ha σε € 2022	Ενίσχυση +Av/νεμνητική +Young/Ha σε € 2023	Μεταβολή Ενίσχυσης /Ha %	Ενίσχυση Young /Ha σε €
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	1	1,211	913	718	4.72	324.6	413.6	21.52%	68
ΗΛΕΙΑΣ	1	1,149	812	764	4.09	346.6	451.0	23.15%	66
ΗΜΑΘΙΑΣ	1	1,120	854	463	3.53	384.8	440.6	12.67%	68
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1	1,177	865	521	3.72	383.4	439.5	12.77%	67
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1	1,735	1,348	843	6.10	351.7	426.5	17.53%	67
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	1	1,028	734	321	2.84	429.0	438.3	2.12%	67
ΛΑΡΙΣΑΣ	1	1,209	919	582	4.07	365.4	437.2	16.44%	68
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1	1,060	737	377	2.93	430.8	449.2	4.10%	69
ΞΑΝΘΗΣ	1	1,428	1,100	707	5.07	348.5	423.3	17.67%	67
ΠΕΛΛΑΣ	1	980	759	424	3.13	379.4	444.3	14.60%	66
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	1	980	759	1,169	3.13	379.4	682.2	44.38%	69
ΣΕΡΡΩΝ	1	1,981	1,425	766	7.29	341.1	370.0	7.79%	68
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	1	1,425	1,119	480	5.18	343.0	376.7	8.95%	64
ΧΑΝΙΩΝ	1	1,425	1,119	417	5.18	343.0	364.5	5.90%	69
Σύνολο	14	17,908	13,462	8,555	61	361.3	428.6	15.7%	

Συμπέρασμα: Ανάμεσα στις δύο ομάδες των 14 γεωργών νέων και νεοεισερχομένων υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση στην κατανομή των ενισχύσεων. Στην πρώτη ομάδα η μείωση είναι 22% περίπου και στην δεύτερη, αύξηση κατά 16% περίπου. Αυτή η διαφορά του 38% στρεβλώνει την ίση μεταχείριση μεταξύ των νέων και νεοεισερχομένων.

B2. Άνιση πρόσβαση παραγωγών στα Eco-Schemes - Λανθασμένη κατανομή των πόρων.

Με την κατάργηση του πρασινίσματος και τη δημιουργία των Οικολογικών Σχημάτων (Eco-Schemes) δημιουργήθηκαν τα εξής σημαντικά προβλήματα:

- ✓ **Μεγάλη ασάφεια και πολυπλοκότητα.**
Από 1 μέτρο το 2022 δημιουργήθηκαν 10 κύρια, που εάν ληφθούν υπόψη και οι υποκατηγορίες ανέρχονται σε περίπου 100 υποκατηγορίες!
- ✓ **Ενώ έχουμε πολλαπλάσια μέτρα, ο προϋπολογισμός μειώνεται κατά **20%**.**

Προϋπολογισμός Πρασίνισμα 2022	Προϋπολογισμός Οικολογικά Σχήματα 2023	Μεταβολή %
539.000.000	425.623.600	-21%
Αριθμός Παραγωγών που συμμετείχαν Πρασίνισμα 2022	Αριθμός Παραγωγών που δυνητικά θα συμμετέχουν στα Οικολογικά Σχήματα το 2023	Μεταβολή %
653.000	325.000	-50%

- ✓ **Οι εκτάσεις που είναι επιλέξιμες για τη λήψη ενισχύσεων στα Οικολογικά Σχήματα μειώθηκαν στο 46% μεταξύ 2022 και 2023 και αντίστοιχα οι επιλέξιμοι δυνητικοί δικαιούχοι μειώθηκαν στο 50% περίπου, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:**

Αγρονομική Περιφέρεια	Επιλέξιμες Εκτάσεις για την λήψη Πρασινίσματος το 2022 σε στρέμματα	Κατανομή δυνητικά επιλέξιμων εκτάσεων για Οικολογικά Σχήματα το 2023 σε στρέμματα	Ποσοστό των δυνητικά επιλέξιμων εκτάσεων των Οικολογικών Σχημάτων σε σχέση με το πρασίνισμα
Αροτραίες Καλλιέργειες	16.386.590	8.709.353	53%
Μόνιμες Καλλιέργειες	8.069.390	2.469.558	31%
Βοσκότοποι	13.902.230	6.441.622	46%
Σύνολο	38.358.210	17.620.532	46%

Αριθμός Παραγωγών που συμμετείχαν Πρασίνισμα 2022	Αριθμός Παραγωγών που δυνητικά θα συμμετέχουν στα Οικολογικά Σχήματα το 2023	Μεταβολής %
653,000	325,000	-50%

- ✓ **Στρεβλή κατανομή των πόρων μεταξύ των 10 οικολογικών σχημάτων.**

Με την υπέρ αντιστάθμιση που έχει προμηδοτηθεί, η ετήσια απλή δέσμευση για βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία θα οδηγήσει το 15% των παραγωγών (50.000⁴ περίπου) να λάβει το 55% των ενισχύσεων για τα Οικολογικά Σχήματα, με επακόλουθο το υπόλοιπο 85% των δικαιούχων του 2023 να λάβει το υπόλοιπο 45%. **Από μόνη της αυτή η εξέλιξη είναι σοβαρή ανισορροπία στην κατανομή των πόρων.**

⁴ Τα στοιχεία των Οικολογικών Σχημάτων είναι προσωρινά, γιατί οι αιτήσεις ΟΣΔΕ 2023 τροποποιούνταν μέχρι και τις 15.03.2024 και ως εκ τούτου θα αναμένουμε τα νεότερα στοιχεία και θα επανέλθουμε για την πραγματική αξιολόγηση της κατάστασης σε σχέση με τις κατανομές των πληρωμών των Οικολογικών Σχημάτων.

Εάν τώρα γίνει προβολή στο πόσοι λάμβαναν πρασίνισμα προκύπτει το εξής προκλητικό:

-Μόλις το 8% των αιτούντων βασικής ενίσχυσης το 2022 θα λάβει το 55% του προϋπολογισμού των Οικολογικών Σχημάτων το 2023. Από μόνη της αυτή η ανισορροπία δημιουργεί το υπόβαθρο και αποτελεί τον βασικό λόγο, που οδήγησε σε σημαντικές παρατυπίες, όπως αυτή της εκ των υστέρων προσκόμισης δικαιολογητικών πιστοποίησης, που δημιουργούν σοβαρό θέμα για τις πληρωμές.

B3. Αιρεσιμότητες

Ο μεγάλος κατακερματισμός του γεωργικού κλήρου έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των δυσκολιών όσον αφορά την Αιρεσιμότητα και τα Πρότυπα Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ). Ως εκ τούτου, θα πρέπει να γίνει καλύτερος επανασχεδιασμός των παραπάνω, με περισσότερες αγρο-οικολογικές πρακτικές, οι οποίες θα μπορούν να απευθυνθούν σε διαφορετικά είδη και μεγέθη εκμεταλλεύσεων. Παρακάτω παρατίθενται απόψεις σχετικά με τις 5, 7 και 8.

ΚΓΠΚ 5

Διαχείριση της κατεργασίας του εδάφους λαμβάνοντας υπόψη την κλίση.

- ✓ Σε αγροτεμάχια με κλίση > 6% έως 12% όργωμα κατά τις ισοϋψείς. Είναι μία σωστή πρακτική.
- ✓ Σε αγροτεμάχια με κλίση > 12%: Δημιουργία ακαλλιέργητων ζωνών ανάσχεσης πλάτους 5 μέτρων και σε απόσταση 40 μέτρων μεταξύ τους, κάθετα στην κλίση (δηλαδή κατά τις ισοϋψείς).
- ✓ Σε αγροτεμάχια με κλίση > 15%: Απαγόρευση άρωσης από 1^η Νοεμβρίου έως 15^η Μαρτίου.

Και για τα τρία μέτρα πρέπει να υπάρξει συστηματική ενημέρωση και, επίσης, ευελιξία. Σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων λόγω της κλιματικής κρίσης δημιουργούνται προβλήματα στην προστασία της διάβρωσης του εδάφους, όπως το φθινόπωρο του 2023 που μετά τις πλημμύρες της 4^{ης} και 5^{ης} Σεπτεμβρίου ακολούθησε παρατεταμένη ξηρασία και μόλις αρχές Νοεμβρίου άρχισαν κάποιες πρώτες βροχές και έτσι, μπόρεσαν να οργώσουν μετά το πρώτο δεκαήμερο του Νοεμβρίου.

ΚΓΠΚ 7 «Αμειψισπορά»

Για εκμεταλλεύσεις πάνω από 10ha:

- ✓ Ο γεωργός υποχρεούται να αλλάζει κάθε χρόνο την κύρια καλλιέργειά του στο 1/3 της αρόσιμης έκτασης της εκμετάλλευσής του σε σχέση με το προηγούμενο έτος.
- ✓ Σε έναν κύκλο τριετίας σε κάθε αγροτεμάχιο θα πρέπει να καλλιεργηθούν 2 τουλάχιστον βοτανικά είδη κύριας καλλιέργειας.

ΚΓΠΚ 8

Αρκετά μη παραγωγικά στοιχεία που αποτελούν στοιχεία με υποχρέωση διατήρησης και προστασίας εκ μέρους των παραγωγών δεν έχουν ψηφιοποιηθεί, άρα δεν μπορεί να τηρηθεί το πρότυπο. Τέτοια στοιχεία είναι: Σωροί λίθων που χρησιμεύουν ως ορόσημα, Μικρές λίμνες, Μικροί υγρότοποι, Θαμνοστοιχίες /μεμονωμένα δέντρα, Πολιτιστικά χαρακτηριστικά (περιστερώνες, μονοπάτια κ.ά.), Πέτρινοι τοίχοι, Τάφροι.

Οι αιρεσιμότητες, αυτή τη στιγμή δεν επιτρέπουν τη συλλογή της βιομάζας φυτοκάλυψης π.χ. από σπορά βίκου, και πρέπει να αναθεωρηθεί, ώστε να υπάρξει αξιοποίηση αυτής της βιομάζας για την κτηνοτροφία και την εξασφάλιση επιπλέον εισοδήματος στους αγρότες από την εφαρμογή των δεσμεύσεων των ΚΓΠΚ

Ο αποκλεισμός των βιοκαλλιεργητών από τα άλλα Οικολογικά Σχήματα

Ο αποκλεισμός των βιοκαλλιεργητών και των βιολογικών εκτροφών από την ενίσχυση των υπολοίπων άλλων Οικολογικών Σχημάτων, πρέπει να αρθεί, **ώστε να υπάρχει ίση μεταχείριση των παραγωγών και**

πρόσβαση σε όλους τους τρόπους συμβολής στην αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής. Επίσης, τα Οικολογικά Σχήματα που αφορούν την κτηνοτροφία θα πρέπει να είναι συμβατά μεταξύ τους.

B4. Εξισωτική Αποζημίωση

Η εξισωτική αποζημίωση αφορά ένα διαρθρωτικό μέτρο για την ενίσχυση των κατοίκων, κατόχων εκμεταλλεύσεων, να παραμείνουν στις ορεινές, μειονεκτικές και νησιωτικές περιοχές με δυσκολίες και κόστος στην άσκηση της γεωργίας. Η καταβολή των ενισχύσεων της εξισωτικής αποζημίωσης πρέπει να αφορά σε αυτούς που ασκούν τη γεωργία σε αυτές τις περιοχές και έχουν ένα ελάχιστο εισόδημα από αυτές τις εκτάσεις και την εκτροφή των ζώων. Επομένως, η απλή ενίσχυση όλων των αγροτεμαχίων που βρίσκεται σε αυτές τις περιοχές έχει οδηγήσει σε δύο σημαντικές στρεβλώσεις:

- ✓ Στην αύξηση του προϋπολογισμού για την κάλυψη των ενισχύσεων, που καταβάλλονται σε πολλούς δικαιούχους, οι οποίοι δεν έχουν τη γεωργία ούτε καν σαν συμπληρωματική δραστηριότητα, αλλά ούτε και διαμένουν στην ευρύτερη περιοχή.
- ✓ Στη μειωμένη ενίσχυση όσων διαμένουν σε αυτές τις περιοχές ή ευρύτερα και ασκούν τη γεωργία ως κύρια ή συμπληρωματική δραστηριότητα, αναγκαία, όμως, για να μένουν στην ευρύτερη περιοχή.

Επομένως, η καλύτερη αξιοποίηση των πόρων υπέρ εκείνων που ασκούν τη γεωργία ως κύρια ή συμπληρωματική δραστηριότητα πρέπει να συζητηθεί, ώστε οι πόροι να δώσουν καλύτερη στήριξη σε αυτές τις περιοχές. Η σωστή κατανομή στήριξης θα βοηθήσει την ελαιοκαλλιέργεια και το αμπέλι που αποτελούν σημαντικές παραγωγικές δραστηριότητες σε αυτές τις περιοχές

B5. Ενίσχυση νέων και νεοεισερχόμενων

Με την αναθεώρηση της ΚΑΠ 2023-2027 δεν έγινε καμία βελτίωση των ενισχύσεων για τη στήριξη των νέων και νεοεισερχομένων, η οποία είχε εισαχθεί δειλά με την προηγούμενη ΚΑΠ 2014-2020.

Ως εκ τούτου, αυτό σημαίνει ότι έμεινε εκτός του ΣΣ ΚΑΠ μια σημαντική διαρθρωτική παράμετρος, αυτή της ενίσχυσης της εισόδου των νέων αγροτών, λόγω της γήρανσης του πληθυσμού της υπαίθρου.

Επιπρόσθετα, δε λήφθηκε υπόψη καθόλου στον σχεδιασμό ότι περίπου το 30-35% αυτών που εντάσσονται στο καθεστώς των νέων γεωργών εγκαταλείπουν την ύπαιθρο, μόλις τελειώσουν οι νομικές τους υποχρεώσεις, δηλαδή σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, και ένα μέρος από αυτούς που μένει υπολειπονται τις εκμεταλλεύσεις τους.

Αυτό συμβαίνει γιατί ο τρόπος λειτουργίας της ένταξης των νέων στο πρόγραμμα των νέων γεωργών δεν εξυπηρετεί τη μακροχρόνια ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης, είναι αργός στην υλοποίηση και κοστοβόρος στην παρακολούθηση για τους νέους, ένεκα της γραφειοκρατίας και των αλλαγών ανάμεσα στην περίοδο ένταξης και τη μεταγενέστερη λειτουργία τους.

Το πρόβλημα της λανθασμένης προσέγγισης του τρόπου καταβολής της ενίσχυσης για τους νέους και νεοεισερχόμενους φαίνεται από τον τρόπο καταβολής της αναδιανεμητικής ενίσχυσης, όπου ενώ κατά Μ.Ο. η ενίσχυση για τους νέους και νεοεισερχόμενους είναι 6-7 ευρώ το στρέμμα, στην αναδιανεμητική, η ενίσχυση είναι τριπλάσια, δηλαδή περίπου κατά Μ.Ο. 18-20 ευρώ το στρέμμα.

Μάλιστα, πάνω από το 50% των νέων και νεοεισερχόμενων μένουν εκτός αναδιανεμητικής.

Επομένως, ένα ουσιαστικό διαρθρωτικό μέτρο που είναι η ενίσχυση των νέων και νεοεισερχόμενων έμεινε εκτός ουσιαστικού σχεδιασμού και χρειάζεται ουσιαστική αναθεώρηση.

B6. Καθυστέρηση αλλαγών του ΣΣ ΚΑΠ και υστέρηση στην ανταπόκριση των έκτακτων συνθηκών

Ένα θέμα που αναγνωρίστηκε από όλους και έχουμε και ως ΕΘ.Ε.Α.Σ. τονίσει επανειλημμένα με τις επιστολές μας, είναι η δυσκαμψία και δυσκολία στην υιοθέτηση αλλαγών στο ΣΣ ΚΑΠ, που είναι αναγκαίες, είτε από τα εμφανή λάθη στον αρχικό σχεδιασμό, είτε σε πολλές έκτακτες συνθήκες που παρουσιάστηκαν από το 2020 και μετά και δεν είχαν περιληφθεί στην αρχική συζήτηση για τη «μεταρρύθμιση από το χωράφι στο ράφι.»

Τέτοια ζητήματα προκύπτουν από τα ακραία καιρικά φαινόμενα και τις έκτακτες συνθήκες και ζημιές, τα οποία μπορούν να συνοψισθούν σε τρεις κύριες κατηγορίες:

- ✓ Ενώ η νέα ΚΑΠ έχει ως αφετηρία τη μείωση της κλιματικής αλλαγής, δεν υπάρχουν επαρκή ποσά στο ταμείο για την υποστήριξη των αγροτών, που έχουν σημαντικά προβλήματα από ακραία καιρικά φαινόμενα, για να συνεχίσουν να παράγουν (Θεσσαλία). Η τακτική που ακολουθείται με τη δημιουργία ταμείου από την παρακράτηση του 2% των ενισχύσεων για τη δημιουργία αποθεματικού αντιμετώπισης κρίσεων, φάνηκε ότι δεν αποτελεί αξιόπιστη και λειτουργική λύση. Επίσης, η τροποποίηση των πόρων των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης για να καλυφθούν αυτές οι έκτακτες ανάγκες είναι αδόκιμη τακτική και δεν βοηθά στην υλοποίηση των διαρθρωτικών προγραμμάτων. Ενδεικτικά, για να καλυφθεί το θέμα των αποζημιώσεων των ασφαλιστρών μειώθηκαν σημαντικά τα ποσά των Σχεδίων Βελτίωσης και της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.
- ✓ Η εμπειρία από τη μέχρι στιγμής ακολουθούμενη διαδικασία τροποποίησης έχει περισσότερο τα χαρακτηριστικά της απόρριψης από τη γραφειοκρατία των ζητούμενων αναγκαίων αλλαγών και της χρονικής μετάθεσής τους στο μέλλον, παρά την υιοθέτησή τους και έγκαιρη εφαρμογή τους.
- ✓ Δεν υπάρχει η έννοια της ουσιαστικής επικουρικότητας για τα Κράτη-Μέλη. Απλά θέματα, όπως αυτά της περιόδου φυτοκάλυψης ή της κατεργασίας εδάφους σε περιόδους ξηρασίας παρατεταμένου καλοκαιριού, που έπρεπε να αποτελούν απλές αποφάσεις ΚΜ, τώρα αποτελούν πεδίο ατέρμονων συζητήσεων που οι αποφάσεις, τελικά, λαμβάνονται μετά την κρίσιμη περίοδο για την ανάγκη της δράσης και την εφαρμογή τους την επόμενη καλλιεργητική περίοδο, με πιθανές ανόμοιες κλιματικές συνθήκες.

B7. Πολυπλοκότητα της Αίτησης ΟΣΔΕ – Κόστος – υπο-απορρόφηση.

Η πολυπλοκότητα που εισήχθη με το ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 αποτέλεσε ευκαιρία αύξησης περαιτέρω του ήδη αυξημένου κόστους υποβολής των Δηλώσεων ΟΣΔΕ, που αφαίρεσε αδικαιολόγητα εισόδημα από τους παραγωγούς.

Μάλιστα, ο τρόπος εφαρμογής των Eco-Schemes οδηγεί αδικαιολόγητα στην είσπραξη επιπλέον χρημάτων από τους διάφορους ενδιάμεσους, που παρέχουν βοήθεια στους παραγωγούς. Το επιπλέον κόστος υποβολής των Eco-Schemes ανέρχεται στο 8-10% των δυνατικών ενισχύσεων που θα λάβουν (?) οι δικαιούχοι. Δηλαδή από τα 425 εκατ. ευρώ θα αφαιρεθούν περίπου 35-40 εκατ. ευρώ από τους παραγωγούς με την αντιπαραγωγική μάλιστα, του ενός «κλικ» στο σχετικό πεδίο της καταχώρισης του αιτήματος ενίσχυσης για τα Eco-Schemes στη Δήλωση ΟΣΔΕ. Αντίθετα, σε κανέναν παραγωγό δεν έγινε μείωση του κόστους ΟΣΔΕ, επειδή τα δικαιώματά της βασικής ενίσχυσης μειώθηκαν κατά 20-25% από τη νέα προσαρμογή των δικαιωμάτων 2023-2027.

Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί το κόστος των πιστοποιητικών βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, όσων υποβάλουν αίτημα μέσω των Eco-Schemes, όπου επιπλέον των 35-40 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι θα αφαιρεθούν από τους παραγωγούς επιπλέον 15-20 εκατ. ευρώ για τις εκδόσεις πιστοποιητικών.

Ενώ, λοιπόν, με βάση τη διεθνή πρακτική η υποβολή μιας αίτησης ενίσχυσης έχει αποδεκτό διοικητικό κόστος γύρω στο 2-3% της ενίσχυσης, οι παραγωγοί στη χώρα μας καταβάλλουν 2 με 3 φορές

περισσότερο. Πίσω από αυτήν την εξέλιξη της μεγάλης και αδικαιολόγητης αύξησης του κόστους υποβολής των Δηλώσεων ΟΣΔΕ βρίσκονται δύο παράγοντες:

- ✓ Η πιστοποίηση πολλών ΚΥΔ οδήγησε αντίθετα με ό,τι αναμενόταν, στο να αυξηθούν το κόστος υποβολής των δηλώσεων ΟΣΔΕ, αφού σε περισσότερα ΚΥΔ αντιστοιχεί μικρότερος αριθμός δηλώσεων από τον κρίσιμο, για να στηρίξει τη λειτουργία τους. Έτσι, αντί αύξησης του ανταγωνισμού στην παροχή υπηρεσιών στους παραγωγούς, είχαμε ιδιότυπη συνεννόηση και κράτημα υψηλά του κόστους υποβολής της.
- ✓ Η περιορισμένη σύνδεση των υπηρεσιών του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με τις υπηρεσίες του e-Gov. Η απλοποίηση και η διασύνδεση πολλών μητρώων και υπηρεσιών, που έγινε για τους άλλους πολίτες στο gov.gr, δεν έχει τύχει της ανάλογης προσοχής για τους αγρότες και αυξάνει την ταλαιπωρία τους και το κόστος.

Το αυξημένο κόστος υποβολής των Δηλώσεων ΟΣΔΕ, ειδικά για τις μικρές εκμεταλλεύσεις, ειδικότερα αυτών που δεν έχουν μεταβολές ή έχουν ελάχιστες, σε συνδυασμό με την έλλειψη κατάλληλης φορολογικής πολιτικής για τη μίσθωση γεωργικών εκτάσεων, που δεν είναι στη διάθεση των αγροτών, οδηγεί κάθε χρόνο τα τελευταία χρόνια σε υπο-απορρόφηση, **ξεπερνώντας ετήσια τα 90 εκατ. ευρώ για το 2023.**

Γ. Προτάσεις βελτίωσης

Γ1. Δομικές αλλαγές στο κοινοτικό πλαίσιο και το ΣΣ ΚΑΠ

Γ.1.1 Οριζόντια μείωση των υπερβολικών διατάξεων και ρυθμίσεων

Μείωση των υπερβολικών διατάξεων και ρυθμίσεων

Είναι αδύνατο ένας καλλιεργητής γεωργός και κτηνοτρόφος να παρακολουθήσει τις 1.602 σελίδες ρυθμίσεων και διατάξεων στο Στρατηγικό Σχέδιο, που προστίθενται στις 250 σελίδες πυκνογραμμένων κανονισμών, πόσο μάλλον αν προστεθούν και οι εκατοντάδες σελίδες των υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων. Το πλαίσιο αυτό είναι παρωχημένο και πρέπει να αλλάξει.

Τη στιγμή που οι παραγωγοί τα τελευταία 4 χρόνια αντιμετωπίζουν τη μια κρίση βιωσιμότητας μετά την άλλη και έπρεπε να εξοικονομούν πόρους ανθρώπινους και οικονομικούς για την παραγωγή, βρέθηκαν αντιμέτωποι με μια τεράστια γραφειοκρατία που βάζει σε πραγματικό κίνδυνο τη βιωσιμότητα⁵ των εκμεταλλεύσεων.

Το πλαίσιο αυτό όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα είναι παρωχημένο και πρέπει να αλλάξει.

Τα πολλά επί μέρους μέτρα πρέπει να απλοποιηθούν και τη θέση τους να πάρουν λιγότερες, αλλά ολοκληρωμένες δράσεις, που θα μπορούν να υλοποιούνται από την εκμετάλλευση ως παραγωγική μονάδα, που, φυσικά, θα λαμβάνει υπόψη το περιβάλλον. Κρίσιμο στοιχείο αυτών των ομαδοποιήσεων είναι οι σχεδιαστές των μέτρων να έρθουν σε επαφή με τις καλλιεργητικές εργασίες και φροντίδες που προβαίνουν οι αγρότες για να εκτελέσουν τη γεωργική τους δραστηριότητα, αλλά και την εξυπηρέτηση των υποχρεώσεων τους με μικρότερες μετακινήσεις κλπ.. **Η γραφειοκρατία πρέπει να εναρμονισθεί με τους βιολογικούς κύκλους της παραγωγής και τον διαθέσιμο χρόνο των αγροτών για διοικητικές εργασίες, ο οποίος είναι μικρός.**

Γ.1.2. Οι Άμεσες ενισχύσεις πρέπει να επανέλθουν στο καθεστώς της απλοποιημένης καταβολής και να σταματήσει η μετατροπή τους σε Πυλώνα II, που επιχειρήθηκε με τον κανονισμό 2115/2021.

Με βάση το προηγούμενο σημείο οι πληρωμές των άμεσων ενισχύσεων θα πρέπει να λαμβάνονται σε ομαδοποιημένες πληρωμές, που θα αφορούν την εκμετάλλευση, με βάση μια κατηγοριοποίηση. Ενδεικτικά για το Ελληνικό ΣΣ ΚΑΠ μια πληρωμή πρέπει να αποτελεί:

- 1) Η βασική ενίσχυση και η ειδική ενίσχυση για τους νέους και τους νεοεισερχόμενους,
- 2) Τα Οικολογικά Σχήματα και τα περιβαλλοντικά μέτρα
- 3) Οι συνδεδεμένες φυτικής παραγωγής και ειδικής ενίσχυσης Βάμβακος
- 4) Οι συνδεδεμένες ζωικής παραγωγής
- 5) Τα λοιπά καθεστώτα όπως π.χ. τα μικρά νησιά του Αιγαίου

---

⁵ Ο Γερμανός υπουργός Γεωργίας Τζεμ Οζντεμίρ δήλωσε στο συμβούλιο της 26.2.2024 ότι η Ε.Ε. πρέπει να διασφαλίσει την κερδοφορία όσων αγροτών επιλέξουν τη βιοποικιλότητα και τα πράσινα μέτρα, ενώ αναφερόμενος στην αγροτική πολιτική της Ε.Ε. έκανε λόγο για «τέρας γραφειοκρατίας». «Ο μέσος αγρότης ξοδεύει το ένα τέταρτο του χρόνου του στο γραφείο του»

Οι σύγχρονες δυνατότητες της πληροφορικής για τη διασύνδεση συστημάτων μεταξύ τους μπορούν να δώσουν τη δυνατότητα ομαδοποίησης των πληρωμών, που με τις βελτιώσεις υποβολής των δηλώσεων ΟΣΔΕ θα διευκολυνθούν περισσότερο, με αποτέλεσμα τη διευκόλυνση στις ταμειακές ροές των γεωργών.

Γ.1.3. Κατάργηση της αναδιανεμητικής με τη σημερινή της μορφή και μεταφορά μέρους των πόρων με στόχο την αύξηση της ενίσχυσης και τη δημιουργία κινήτρου μόνο για τους νέους γεωργούς και τους νέους νεοεισερχόμενους.

Η ανάλυση της εφαρμογής της αναδιανεμητικής έδειξε ότι δημιούργησε περισσότερα προβλήματα στις παραγωγικές εκμεταλλεύσεις και είχε μικρό θετικό αντίκτυπο σε όσες ήταν δικαιούχοι, οι περισσότερες των οποίων είχαν την γεωργική παραγωγή ως συμπληρωματική ενασχόληση. Έτσι:

- 1) Οι παραγωγικές εκμεταλλεύσεις έχασαν μεταξύ 2022 και 2023 μαζί με την σύγκλιση περίπου 25% των ενισχύσεων, ενώ
- 2) Οι υπόλοιπες, οι περισσότερες των οποίων είχαν την γεωργική παραγωγή ως συμπληρωματική ενασχόληση, είτε διατήρησαν τις ενισχύσεις τους, είτε τις αύξησαν μεταξύ 2022 και 2023.

Πρακτικά, δηλαδή, ανάμεσα στο 2022 και 2023 δεν υπήρξε κάτι σημαντικό, που να δικαιολογεί αυτή την αναστάτωση, αφού η αναδιανεμητική κάλυψε τη μείωση από τη συνολική μείωση του κατωφλίου της βασικής ενίσχυσης και της σύγκλισης. Επιπλέον, από παραγωγικής πλευράς, δημιουργήθηκε μια στρέβλωση και ανισοκατανομή ενισχύσεων χωρίς απτό διαρθρωτικό αποτέλεσμα, που είναι το ζητούμενο. Ελάχιστες από τις εκμεταλλεύσεις δικαιούχων, που ήταν στόχοι της αναδιανεμητικής, αύξησαν την παραγωγική τους δραστηριότητα μεταξύ 2022 και 2023.

Επομένως, η αναδιανεμητική πρέπει να αλλάξει και ένα μέρος των πόρων, γύρω στα 60-70 εκατ. €, να μεταφερθεί στην ενίσχυση των νέων και νεοεισερχόμενων και το ποσό από 29 εκατ. ευρώ, που είναι σήμερα, να ανέλθει στα 100 εκατ. ευρώ, με παράλληλη αύξηση της χρονικής περιόδου λήψης της ενίσχυσης στα επτά (7) χρόνια από τα πέντε (5), που είναι σήμερα.

Η αλλαγή αυτή είναι επιβεβλημένη γιατί μόνο έτσι θα εξυπηρετηθούν δύο διαρθρωτικά μειονεκτήματα: α) η ενίσχυση της εισόδου νέων γεωργών και β) η βελτίωση του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων τους, που είναι αναγκαία για την εδραίωση της εισόδου τους στη γεωργία.

Γ.1.4. Να έχουν όλοι οι παραγωγοί πρόσβαση στα Οικολογικά Σχήματα με αλλαγή του τρόπου κατανομής των ποσών και σύνδεση των οικολογικών σχημάτων με την ανθρακοδεσμευτική γεωργία.

Κατά την αρχική εφαρμογή της σημερινής μορφής της ΚΑΠ με την αποδέσμευση των ενισχύσεων υπήρξε μεταβατική περίοδος προσαρμογής των αγροτών στην αλλαγή διατηρώντας για όλους ένα επίπεδο ενισχύσεων χωρίς μεγάλες ετήσιες μεταβολές. Το ακριβώς αντίθετο έγινε με την εισαγωγή των Οικολογικών Σχημάτων (Eco-Schemes). Με το ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 αποκλείστηκε το 56% των εκτάσεων και το 50% των παραγωγών από τις ενισχύσεις, που πριν ήταν δικαιούχοι σημαντικών ενισχύσεων από το πρασίνισμα. Αυτός ο λανθασμένος σχεδιασμός, πέραν του αποκλεισμού, είχε και μια άλλη αρνητική επίδραση και σε αυτούς που υπέβαλαν αιτήσεις ένταξης στα Οικολογικά Σχήματα. Οι πάροχοι συμβουλών για την εφαρμογή των Οικολογικών Σχημάτων, εκμεταλλευόμενοι την αγωνία των παραγωγών, τους πρότειναν πολλαπλές επιλογές με σκοπό την αύξηση των ενισχύσεων και για αυτόν τον λόγο τους

απέσπασαν υψηλό τίμημα συμβουλής, αντί αυτά τα ποσά ενίσχυσης να οδηγηθούν σε κατάλληλες εισροές, εξοπλισμό και εφαρμογή. Η πλειοδοσία, όμως, αυτή, έχει οδηγήσει και σε υπερβολικές δηλώσεις σε πολλά Οικολογικά Σχήματα και τελικά, οι ενισχύσεις που θα ληφθούν θα είναι σημαντικά μειωμένες, οδηγώντας σε αδιέξοδο τους παραγωγούς. Για να θεραπευτεί αυτή η ανισοκατανομή που είναι πηγή μείωσης των εισοδημάτων των αγροτών, καθώς και νέων παρατυπιών πρέπει να υπάρξει:

- 1) Μεταβατική περίοδος πρόσβασης όλων των αγροτών στα Οικολογικά Σχήματα με δεσμευμένο προϋπολογισμό για κάθε εκμετάλλευση.
- 2) Μείωση του αριθμού των Οικολογικών Σχημάτων και ομαδοποίηση τους σε τρεις κύριες κατηγορίες, αροτραίες, δενδρώδεις και βοσκότοπους, όπου με βάση τον προσανατολισμό της εκμετάλλευσης να υποβάλει αίτημα συμμετοχής με όριο για συμμετοχή τα 2Ha.
- 3) Οργανωμένη και συλλογική εφαρμογή των Οικολογικών Σχημάτων μέσω των συνεταιρισμών και των ομάδων παραγωγών, ώστε να έχουν μειωμένο κόστος εφαρμογής και αποτελεσματική εφαρμογή, παράλληλα με τις σταθερές συμβουλές.

Με αυτό τον τρόπο και έχοντας διαθέσιμο ένα ποσό ενίσχυσης, οι αγρότες θα μπορούν να πετυχαίνουν και καλύτερες τιμές υπηρεσιών, εισροών και εφαρμογής.

Η μεταβατική αυτή περίοδος πρέπει να διαρκέσει μέχρι την εφαρμογή των ρυθμίσεων της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας. Η σύνδεση με τη δέσμευση CO₂, που είναι κύριος στόχος των Οικολογικών Σχημάτων, θα επιφέρει και την ανταμοιβή του γεωργού και την εξασφάλιση επιπλέον εισοδήματος, οπότε ο γεωργός θα έχει ενεργό κίνητρο και όχι μόνο κίνητρο συμμόρφωσης για την υιοθέτηση των Οικολογικών Σχημάτων και θα γίνει ουσιαστικός κρίκος στην κυκλική οικονομία. Σε αυτό θα βοηθήσει σημαντικά η οργανωμένη εισαγωγή της Αναγεννητικής Γεωργίας, που εκτός από εκπλήρωση των νέων φιλο-περιβαλλοντικών απαιτήσεων, τα προϊόντα της ζητούνται από την αγορά, βοηθώντας την εφαρμογή της και το εισόδημα των αγροτών.

Γ.1.5. Οι βιολογικές καλλιέργειες να μεταφερθούν στον 2ο Πυλώνα μιας και έχουν νόημα ως μακροχρόνιες δεσμεύσεις συνδεδεμένες με την παραγωγή βιολογικών προϊόντων.

Είναι λανθασμένη και συνάμα άκαιρη η μεταφορά των βιολογικών καλλιεργειών στον Πυλώνα I με αφορμή τα Οικολογικά Σχήματα. Η διαδικασία στήριξης πρέπει να επανέλθει στον Πυλώνα II όπου μακροχρόνιοι καλλιεργητές βιολογικών προϊόντων έχουν δημιουργήσει υποδομές και προμηθεύουν την αγορά με βιολογικά προϊόντα. Οι πόροι για τα Οικολογικά Σχήματα που έχουν δεσμευθεί, να μεταφερθούν στις τρεις κύριες κατηγορίες για αροτραίες, δενδρώδεις και βοσκότοπους.

Επίσης, η καταβολή ενισχύσεων στην βιολογικές καλλιέργειες και εκτροφές πρέπει να συνδεθούν με την παραγωγή και διάθεση βιολογικών προϊόντων στην αγορά για τους καταναλωτές.

Γ.1.6. Οι τροποποιήσεις που κρίνονται ότι είναι αναγκαίες για το ΣΣ ΚΑΠ να εφαρμόζονται αμέσως από την στιγμή της υποβολής της πρότασης τροποποίησης στην ΕΕ.

Η έλλειψη ευελιξίας και προσαρμογής στα νέα δεδομένα, που απουσιάζουν, σήμερα πρέπει να αλλάξει και με βάση την αρχή της επικουρικότητας για τα Κράτη Μέλη οι αποφάσεις προσαρμογής, ιδίως για θέματα ανωτέρας βίας ή ειδικών συνθηκών, να λαμβάνονται άμεσα και γρήγορα.

Γ.1.7. Απλοποιημένη καταβολή μέρους του επιτοκίου των δανείων των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών

Το σύστημα ενίσχυσης της ρευστότητας των αγροτών και των συνεταιρισμών πρέπει να αλλάξει. Χαρακτηρίζεται και αυτό πολύπλοκο και αργό και δεν καλύπτει όλες τις ανάγκες των αγροτών που αντιμετωπίζουν δύο σημαντικά θέματα. **Έλλειψη κατάλληλης χρηματοδότησης και υψηλά επιτόκια.** Πρέπει να εισαχθεί απλοποιημένη διαδικασία για μικρο-δάνεια των 3.000 έως 10.000 ευρώ που χορηγούν οι τράπεζες στους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες. Η ενίσχυση αφορά (επιλεξιμότητα) επιδότηση απολογιστικά μέρους του επιτοκίου με απλό τρόπο εφαρμογής. Έτσι κι αλλιώς, οι τράπεζες γνωρίζουν τους αγρότες πελάτες τους και εφαρμόζουν μια διαδικασία δανειοδότησης. Δεν έχει νόημα ο κατά κύριο επάγγελμα αγρότης δικαιούχος να υποβάλλεται ξανά και ξανά στην ίδια διαδικασία αίτησης, για να τύχει ένταξης σε μέτρο και επιδότησης επιτοκίου. Θα πρέπει αυτό να διέπεται από απλούς κανόνες επιλεξιμότητας και να είναι εκ των προτέρων γνωστό, ώστε και η Τράπεζα και ο αγρότης να κινούνται γρήγορα.

Γ.1.8. Βελτίωση των συνδεδεμένων ενισχύσεων των προϊόντων με ποιοτικά χαρακτηριστικά και εξαγωγικό χαρακτήρα και εκείνων που η παραγωγή τους είναι ελλειμματική στη χώρα μας.

Στα πλαίσια της ανακατανομής των πόρων και την καλύτερη αξιοποίησή τους για προϊόντα με ποιοτικά χαρακτηριστικά και εξαγωγικό χαρακτήρα, όπως τα ΠΟΠ, καθώς και εκείνων που η παραγωγή τους είναι ελλειμματική στη χώρα μας (Βόειο κρέας κλπ.) **θα πρέπει να εξεταστούν στοχευμένες βελτιώσεις των συνδεδεμένων ενισχύσεων, ώστε να υπάρξει καλύτερη παραγωγή και αποτέλεσμα αξιοποίησης των ενισχύσεων για βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών μέσα και από την αγορά.** Οι προϋποθέσεις καταβολής πρέπει να απλοποιηθούν με την καθιέρωση πλήρως ηλεκτρονικών φορολογικών παραστατικών **για τις προϋποθέσεις που χρειάζονται (αγορά πιστοποιημένου σπόρου, πώληση προϊόντος, παράδοση γάλακτος κλπ.) μέσα από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ (mydata).** Έτσι και η γραφειοκρατία και το κόστος θα μειωθούν, αλλά και έλεγχοι θα απλοποιηθούν και θα γίνουν πιο αποτελεσματικοί. Ειδική μέριμνα πρέπει να υπάρξει για τις ιδιοπαραγόμενες ζωοτροφές από τους κτηνοτρόφους που προέρχονται από αξιοποιήσιμες εκτάσεις, έτσι ώστε να λαμβάνουν συνδεδεμένη ενίσχυση ίση με τις συνδεδεμένες που ισχύουν ανά καλλιέργεια. **Όμοια, ειδική συνδεδεμένη ενίσχυση για τις εκμεταλλεύσεις που παράγουν πιστοποιημένα ζώα και γεννητικό υλικό για βελτίωση του πληθυσμού.**

Γ.1.9. Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης – Επείγει η ολοκλήρωσή τους

Μια από τις σημαντικές παραμέτρους της εφαρμογής της παραγωγικής αξιοποίησης των σημαντικών ελληνικών βοσκοτόπων από τους κτηνοτρόφους με φιλο-περιβαλλοντικό πρόσημο είναι η ύπαρξη Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Η ΕΘ.Ε.Α.Σ. έχει κάνει επανειλημμένες προτάσεις για την επίτευξη της διαδικασίας που εκκρεμεί σχεδόν 10 χρόνια. Δύο παράγοντες είναι σημαντικοί για την επιτυχή εφαρμογή τους. Η συμμετοχή των κτηνοτρόφων στην εκπόνηση και ιδίως, τη μετέπειτα διαχείρισή τους και η καθιέρωση Οικολογικού Σχήματος ενεργής βόσκησης των περιδασικών περιοχών, ώστε να μειωθούν οι κίνδυνοι πυρκαγιάς και να υπάρξει προστασία των δασών.

Γ2 . Ενέργειες και αλλαγές στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο στην τρέχουσα περίοδο

Γ.2.1 Ένας κύριος υπεύθυνος συντονιστής και λειτουργία συμβουλευτικής επιτροπής από τους φορείς των αγροτών.

Η πιο σημαντική δυσκολία εφαρμογής της νέας ΚΑΠ είναι ότι με τη νέα δομή διοίκησης του ΣΣ ΚΑΠ δεν υπάρχει ένας επιχειρησιακά υπεύθυνος για να προχωράει τις αποφάσεις υλοποίησης και να προβαίνει στη μεταφορά προβλημάτων μεταξύ αγροτών και διαδικασιών, κυρίως των πληρωμών. Αποτελέσματα αυτού είναι η απώλεια πολύτιμου χρόνου, η συσσώρευση προβλημάτων και η ανασφάλεια στους δικαιούχους αγρότες.

Μια καλή πρακτική που λείπει από τη χώρα μας και εφαρμόζεται σε άλλες χώρες είναι η θεσμική συμβουλευτική επιτροπή για τα θέματα εφαρμογής της ΚΑΠ από φορείς των αγροτών και των συνεταιρισμών, που βρίσκεται σε επαφή με τους αρμόδιους για την εφαρμογή του ΣΣ ΚΑΠ και προωθεί τα θέματα οργανωμένα για επίλυση.

Γ.2.2. Αλλαγή και απλοποίηση της διαδικασίας υποβολής της Αίτησης ΟΣΔΕ στο gov.gr

Η διαδικασία του ΟΣΔΕ αποτελεί κομβικό σημείο για την απλοποίηση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι αγρότες, καθώς και της σπατάλης χρόνου και χρημάτων. Τέσσερις βασικές βελτιώσεις πρέπει να εφαρμοστούν:

- 1) Οι προσυμπληρωμένες αιτήσεις (δηλώσεις) ΟΣΔΕ πρέπει να βρίσκονται στο **gov.gr** κάθε χρόνο πριν το τέλος Μαρτίου, όπως συμβαίνει με τις φορολογικές δηλώσεις. Οι αιτήσεις να θεωρείται ότι αφορούν κάθε προγραμματική περίοδο και να ανανεώνονται μόνο οι ετήσιες μεταβολές. Με τον τρόπο αυτό θα απλοποιηθεί σημαντικά η διαδικασία υποβολής και θα μειωθεί το κόστος υποβολής.
- 2) Όλα τα παραστατικά και τα στοιχεία θα πρέπει να λαμβάνονται από τα αντίστοιχα μητρώα αυτόματα, και της ΑΑΔΕ (τιμολόγια παραδόσεων), ή άλλους δημόσιους φορείς που υπάρχουν π.χ. Κτηματολόγιο.
- 3) Το σύστημα υποβολής να παραμένει όλο το διάστημα ανοικτό μέχρι την ολοκλήρωση των πληρωμών, αφού με το monitoring η σύσταση των διορθώσεων γίνεται όμοια μέχρι το τέλος των πληρωμών.
- 4) Αναθεώρηση του τρόπου λειτουργίας των ΚΥΔ, ώστε να υπάρχει καλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες των αγροτών, αλλά και έλεγχος της λειτουργίας τους.

Γ.2.3 Κατανομή Εθνικού Αποθέματος από τις επιστροφές και τις αποχωρήσεις

Δε χρειάζεται οι παραγωγοί να υποστούν ακόμη περαιτέρω μείωση των δικαιωμάτων τους κατά έτος ύψους 3%, αφού όπως έδειξε η κατανομή εθνικού αποθέματος το 2022, όπου δεν υπήρξε οριζόντια μείωση, μπορεί να τροφοδοτηθεί επαρκώς από άλλες προβλεπόμενες πηγές, που είναι οι εξής:

1. Η παρακράτηση ποσοστού δικαιωμάτων από τις μεταβιβάσεις.
2. Η αυτοδίκαιη επιστροφή των δικαιωμάτων που δεν ενεργοποιήθηκαν για δύο συνεχόμενα χρόνια.
3. Οι επιστροφές ήδη κατανεμηθέντων δικαιωμάτων εθνικού αποθέματος προηγούμενων ετών, είτε από τους ίδιους τους δικαιούχους, είτε από ακύρωση και ανάκληση των τίτλων που κατανεμήθηκαν λόγω παρατυπιών.
4. Η χρήση οριζόντιας μείωσης των προηγούμενων ετών που δεν χρησιμοποιήθηκε.

Εάν γίνει οριζόντια μείωση 3%, εκτός του ότι δε χρειάζεται, θα μειωθούν τα δικαιώματα των γεωργών και κτηνοτρόφων, χωρίς τα ποσά παρακράτησης να μπορέσουν να αξιοποιηθούν και η ζημιά θα είναι διπλή.

Γ.2.4. Συμμετοχή των Αγροτικών Συνεταιρισμών στις γεωργικές συμβουλές.

Οι συνεταιρισμοί ενώ μπορούν να παίξουν καταλυτικό ρόλο στις γεωργικές συμβουλές, όπως σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στη χώρα μας αποκλείστηκαν αδικαιολόγητα. Όλες οι νέες απαιτήσεις ανθεκτικότητας και ανταγωνισμού, καθώς και φιλο-περιβαλλοντικών πρακτικών περνούν μέσα από τα συλλογικά σχήματα των αγροτών, που χρειάζονται ενίσχυση για να αντισταθμιστεί και το διαρθρωτικό πρόβλημα του μικρού κλήρου στη χώρα μας. Η προώθηση αυτής της δομής έχει το πλεονέκτημα της σταθερότητας των συμβουλών και των συναλλαγών του παραγωγού μέσα σε ένα γνωστό περιβάλλον και, παράλληλα, τη γνώση του παραγωγού και των αναγκών της εκμετάλλευσης από τον συνεταιρισμό και την παροχή όλων των υπηρεσιών με μικρό κόστος. Αυτή η δομή με ταυτόχρονη ανάπτυξη και ψηφιοποίηση πολλών γραφειοκρατικών διαδικασιών στο gov.gr θα βοηθήσουν στην απλοποίηση της γραφειοκρατίας και τη μείωση του κόστους διοίκησης για τους αγρότες.

Γ.2.5 Προκήρυξη όλων των τομεακών προγραμμάτων άμεσα για να μη χαθεί και το 2024 όπως το 2023.

Οι αγρότες στη χώρα μας θα μπορούσαν να ανταποκριθούν καλύτερα στην προσαρμογή στη νέα ΚΑΠ 2023-2027, εφόσον μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τους σχετικούς πόρους των τριών Τομεακών Προγραμμάτων, Οπωροκηπευτικών, Οίνου και Αμπέλου, Ελιάς και Ελαιόλαδου. Οι πόροι και για τα τρία τομεακά του 2023 χάθηκαν και αυτό δεν πρέπει να επαναληφθεί το 2024.

Επίσης, από την ανακατανομή πόρων της Εξισωτικής Αποζημίωσης να περιληφθεί σε επόμενη τροποποίηση του ΣΣ ΚΑΠ τομεακό πρόγραμμα και για την κτηνοτροφία.

Τα τομεακά προγράμματα, σε συνδυασμό με τα προγράμματα προώθησης, μπορούν να στηρίξουν και την προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων, με βάση τις προτιμήσεις της αγοράς και των καταναλωτών, καθώς επίσης, και τις προσπάθειες εξωστρέφειας για την ενίσχυση της διείσδυσης των ελληνικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές, την ενίσχυση της αλυσίδας αξίας των προϊόντων και τελικά, του εισοδήματος των παραγωγών.

Γ.1.6. Ευελιξία στη μεταφορά κονδυλίων στο τέλος του έτους.

Η γεωργική παραγωγή που έρχεται συχνά, πλέον, αντιμέτωπη με έκτακτες καταστάσεις, είτε όσον αφορά τις ζημιές από την κλιματική αλλαγή, τις επιδημίες αλλά και την αγορά, επιβάλουν γρήγορη αντιμετώπιση, είτε στην καταβολή έκτακτων ενισχύσεων de minimis, είτε στην αλλαγή επιλεξιμότητας δράσεων, είτε επίσης στην αναστολή τους. Η έκτακτη, κυρίως, ενίσχυση πρέπει να βασίζεται και στην αναδιανομή στο τέλος του χρόνου των μη απορροφημένων πιστώσεων μιας χρονιάς, που αποτελούν σημαντικά ποσά για τη χώρα μας. Η ευελιξία αυτή θα βοηθήσει στο να μην περικόπτονται ενισχύσεις των αγροτών για την αντιμετώπιση των έκτακτων συνθηκών αλλά να αξιοποιούνται ευέλικτα τα αδιάθετα ποσά στο τέλος κάθε έτους.

Δ. Συμπληρωματικά μέτρα για τη διασφάλιση της σταθερότητας των εισοδημάτων

Δ.1.1. Δημιουργία ταμείου για τις ζημιές από την Κλιματική Κρίση

Η κλιματική κρίση έχει τις μεγαλύτερες αρνητικές συνέπειες στους γεωργούς και τον πρωτογενή τομέα σε σχέση με τους άλλους παραγωγικούς κλάδους. Σύμφωνα με έκθεση του ΟΗΕ το 63% των ζημιών από την κλιματική κρίση αφορά τον αγροτικό τομέα. Επίσης, με βάση τα στοιχεία FAO το 20% των αγροτών κάθε χρόνο έχει επιπλέον ζημιές που μειώνουν το εισόδημά του κατά 30%.

Αυτή την έκταση και το ύψος των ζημιών δεν μπορούν να τα αντιμετωπίσουν οι αγρότες για να είναι βιώσιμοι.

Πρέπει να δημιουργηθεί ισχυρό ταμείο που να καλύπτει την ασφάλιση του εισοδήματος μπροστά σε αυτή την κατάσταση. Η έκταση των ζημιών και η συχνότητα εμφάνισής τους, δεν μπορούν να καλυφθούν με τις μέχρι τώρα εφαρμοζόμενες ad hoc πρακτικές της ΕΕ με την περικοπή των ενισχύσεων κατά 2%.

Χρειάζεται αυτοτελής ανάπτυξη ταμείου με σαφείς και μόνιμες πηγές χρηματοδότησης που θα ξεκινούν από το 3% των σημερινών ενισχύσεων. Η μείωση και ανακατανομή πόρων από τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης πρέπει να σταματήσει.

Στα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης πρέπει να παραμείνουν μόνο οι πιστώσεις για την ενεργητική προστασία από την κλιματική κρίση (ανθεκτικές ποικιλίες, αντιχαλαζικά δίχτυα κλπ.) και για τον λόγο αυτό πρέπει να αυξηθούν οι σχετικές πιστώσεις.

Το νέο ταμείο ασφάλισης εισοδήματος από την κλιματική κρίση πρέπει να καλύψει όλα τα θέματα αποζημιώσεων και στήριξης των αγροτών, ώστε να υπάρξει ασφάλεια για τη συνέχιση της γεωργικής παραγωγής.

Δ.1.2 Εναρμόνιση των κανόνων της αγοράς για τις εισαγωγές και εμπορία αγροτικών προϊόντων από χώρες εκτός ΕΕ.

Σοβαρό πρόβλημα αποτελεί για τους αγρότες ο αθέμιτος ανταγωνισμός από τις αυστηρές προϋποθέσεις παραγωγής στην ΕΕ, που δεν ισχύει για τα όμοια παραγόμενα και εισαγόμενα προϊόντα από τρίτες χώρες.

Έτσι, οι αγρότες για να λάβουν τις ενισχύσεις ή για να τα διαθέσουν στην αγορά υποβάλλονται σε κόστη που τους καθιστά αυτόματα λιγότερο ανταγωνιστικούς και χωρίς προοπτική, τη στιγμή που παγκόσμια εμφανίζεται έλλειψη τροφίμων. **Τα θέματα καταστρατήγησης της αγοράς, τόσο όσον αφορά τη διαδικασία εξόφλησης των τιμολογίων πώλησης των αγροτικών προϊόντων, των ελληνοποιήσεων, του αθέμιτου ανταγωνισμού, αλλά και της νοθείας των ποιοτικών ελληνικών προϊόντων, ιδίως των ΠΟΠ και ΠΓΕ, επηρεάζουν αρνητικά το εισόδημα των αγροτών.**

Όμως, αυτή η κατάσταση δεν επιδρά αρνητικά μόνο στο εισόδημα των αγροτών, αλλά και στο εισόδημα των καταναλωτών και, βέβαια, τροφοδοτεί τον πληθωρισμό απληστίας εξαιτίας της αισχροκέρδειας. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεσπιστούν αποτελεσματικοί κανόνες αμοιβαιότητας για το εμπόριο γεωργικών προϊόντων σε όλες τις συνθήκες. Θα πρέπει να διασφαλίζονται τα ίδια πρότυπα που ισχύουν στην αγορά

της ΕΕ, αναφορικά με την υγεία, την ασφάλεια των τροφίμων και το περιβάλλον. Η Πολιτεία μέσω της χρήσης της σύγχρονης τεχνολογίας, την ανάλυση κινδύνου και τους στοχευμένους ελέγχους σε όλη την αλυσίδα διακίνησης πρέπει να δρα αποτρεπτικά.

Ο τρόπος ελέγχου πρέπει να γίνει πιο ολοκληρωμένος και όχι αποσπασματικός, όπως είναι σήμερα. Ο έλεγχος αφού ξεκινήσει, σε ένα οποιαδήποτε σημείο της αλυσίδας διακίνησης του προϊόντος, πρέπει να επεκτείνεται με βάση την ιχνηλασιμότητα, που παρέχει πλέον με χαμηλό κόστος η τεχνολογία **και στα προηγούμενα και τα επόμενα στάδια της αλυσίδας παραγωγής και διακίνησης του προϊόντος. Να πηγαίνει, δηλαδή, παντού και να εξυγιάνεται όλη η αλυσίδα. Από την άλλη μεριά, οι κυρώσεις πρέπει να είναι αποτρεπτικές.**

Ε. Τοποθέτηση στις θέσεις βελτίωσης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής & άλλων ΚΜ

α/α	Πρόταση 19 σημείων από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 26.02.2024	Πρόταση άλλων ΚΜ και της Επιτροπής προς το Συμβούλιο υπουργών Γεωργίας & Αλιείας 22.02.2024	Παρατηρήσεις της ΕΘ.Ε.Α.Σ.
1 ^ο	Διευκόλυνση της χρήσης δορυφορικών εικόνων καλής ποιότητας για την αποφυγή της ανάγκης επιτόπιων ελέγχων ή για την επανεξέταση των διαδικασιών ποιοτικών ελέγχων των συστημάτων ελέγχου μας για την αποφυγή της ανάγκης πολλαπλών επιτόπιων ελέγχων	Ο εξορθολογισμός και η αποσαφήνιση του τρόπου αξιολόγησης της ποιότητας του Συστήματος Παρακολούθησης Περιοχών. Πρόκειται για ένα σύστημα που βασίζεται στην αυτοματοποιημένη ανάλυση δορυφορικών εικόνων από το Copernicus, με στόχο τη μείωση των επιθεωρήσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, την παροχή βοήθειας στους γεωργούς ώστε να αποφεύγονται σφάλματα και την επιβολή κυρώσεων, καθώς και τη διευκόλυνση της υποβολής εκθέσεων. Με λιγότερες επισκέψεις από τη διοίκηση για διαχείριση, οι αγρότες θα έχουν περισσότερο χρόνο να αφιερώσουν στο βασικό τους έργο.	Στην σωστή κατεύθυνση
2 ^ο	Απλοποίηση των ελέγχων – Μείωση των απαραίτητων επιθεωρήσεων σε μία επίσκεψη ανά αγρόκτημα ετησίως. –	Με λιγότερες επισκέψεις από τη διοίκηση για διαχείριση, οι αγρότες θα έχουν περισσότερο χρόνο να αφιερώσουν στο βασικό τους έργο.	Στην σωστή κατεύθυνση
3 ^ο	Αλλαγή της διάταξης για τον κανόνα αυτόματης αποδέσμευσης από N+2 σε N+3, όσον αφορά το ΕΓΤΑΑ (άρθρο 34 παρ. 1 του Καν. 2021/2116), όπως ίσχυε την προγραμματική περίοδο 2014-2022. Εναρμόνιση με τις διατάξεις που ισχύουν για όλα τα άλλα Επενδυτικά και Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα οποία εξακολουθεί να ισχύει ο κανόνας N+3 κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού		Στην σωστή κατεύθυνση η πρόταση και διευκολύνει τη μη απώλεια ενισχύσεων, αλλά πρέπει να εκτιμηθεί ότι αυτό βοηθά κυρίως τις υπηρεσίες. Από την άλλη πλευρά επιμηκύνει την επικάλυψη στα τρία έτη μεταξύ δυο προγραμματικών περιόδων όποτε οι διαδικασίες εφαρμογής της νέας αργούν και για αυτό πρέπει να υπάρξει και κατάλληλος σχεδιασμός.
4 ^ο	Εναρμόνιση των διατάξεων σχετικά με την έναρξη ισχύος των προτάσεων τροποποίησης, για τις παρεμβάσεις του Πυλώνα Ι (ΕΓΤΕ) με τις ισχύουσες διατάξεις για τον Πυλώνα ΙΙ (ΕΓΤΑΑ). Η ισχύς των	Το χρονικό πλαίσιο για την έναρξη ισχύος των τροποποιήσεων στα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ πρέπει να συντομευθεί, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι δικαιούχοι μπορούν να τηρήσουν τις διάφορες δεσμεύσεις, χωρίς να χάσουν μια ολόκληρη	

	τροποποιήσεων από την ημερομηνία της επίσημης υποβολής τους στις υπηρεσίες της ΕΕ να εφαρμοστεί και για τον Πυλώνα Ι (ειδικά για τις κατηγορίες παρέμβασης του άρθρου 42 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 (τομεακές παρεμβάσεις)	καλλιεργητική περίοδο. Ειδικότερα, οι αλλαγές στα σχέδια πρέπει να τίθενται σε ισχύ κατόπιν κοινοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χωρίς να χρειάζεται να αναμένεται η αντίστοιχη απόφαση, τόσο για τον πρώτο, όσο και για τον δεύτερο Πυλώνα.	Στην σωστή κατεύθυνση
5°	Δυνατότητα τροποποίησης στοιχείων του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ, μόνο με κοινοποίηση στην ΕΕ για ορισμένα θέματα για τα οποία θα υπάρξει προηγούμενη συμφωνία. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα υποβολής τροποποίησης στο Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ, χωρίς περιορισμούς ως προς τον αριθμό ανά έτος για την αντιμετώπιση τυχόν αναγκών που προκύπτουν κατά την εφαρμογή του. Επιπλέον, να εφαρμόζεται αναδρομικότητα για ορισμένες τροποποιήσεις ανάλογα με τη φύση των σχετικών παρεμβάσεων (άρθρο 119 παρ. 8 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115).	Το χρονικό πλαίσιο για την έναρξη ισχύος των Τροποποιήσεων στα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ πρέπει να συντομευθεί, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι δικαιούχοι μπορούν να τηρήσουν τις διάφορες δεσμεύσεις χωρίς να χάσουν μια ολόκληρη καλλιεργητική περίοδο. Ειδικότερα, οι αλλαγές στα σχέδια πρέπει να τίθενται σε ισχύ κατόπιν κοινοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χωρίς να χρειάζεται να αναμένεται η αντίστοιχη απόφαση, τόσο για τον πρώτο όσο και για τον δεύτερο Πυλώνα	Στην σωστή κατεύθυνση
6°	Περιορισμός των απαιτούμενων πληροφοριών στο προγραμματικό κείμενο του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ στα απολύτως απαραίτητα, λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για κείμενο στρατηγικής και όχι για επιχειρησιακό κείμενο (Άρθρο 119 παρ. 7,9 και 12 Καν. (ΕΕ) 2021/2115) (Άρθρο 93 παρ. 1 και παρ. 3 Καν. (ΕΕ) 2021/2115) (Άρθρο 92 παρ. 2 Καν. (ΕΕ) 2021 /2115) (Άρθρο 95 παρ. 4 Καν. (ΕΕ) 2021/2115 (Άρθρο 98 παρ. 2 Καν. (ΕΕ) 2021/2115).	Τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΓΠ περιέχουν μόνο στοιχεία γενικού σχεδιασμού, εξαλείφοντας όλες τις λεπτομέρειες που έχουν σημασία μόνο σε εθνικό επίπεδο εφαρμογής·	Στην σωστή κατεύθυνση
7°	Επανεξέταση της απαίτησης για υποχρεωτική συνοχή των παρεμβάσεων των Συνδεδεμένων Ενισχύσεων Εισοδήματος με την Οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα (2021/2115/ΕΕ, άρθρο 109 παράγραφος 2 γ)) όσον αφορά την απλούστευση.	Η χρήση προϊόντων φυσικής προέλευσης ως εναλλακτική λύση στα χημικά λιπάσματα έχει συζητηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο εδώ και αρκετό καιρό.	Στην σωστή κατεύθυνση

8°	Τροποποίηση των διατάξεων της διευτούς ανασκόπησης επιδόσεων, προκειμένου να καλύψει το οικονομικό έτος 2026. Η ανοχή απόκλισης θα πρέπει να αυξηθεί από 25 σε 40% (2021/2115/ΕΕ, άρθρο 135(2)).		Στην σωστή κατεύθυνση
9°	Επιτάχυνση της διαπραγμάτευσης των τροποποιήσεων του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ, με τη σημαντική μείωση του χρόνου διαβούλευσης μεταξύ των επιτροπών και των επίσημων υπογραφών.	Τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ περιέχουν μόνο στοιχεία γενικού σχεδιασμού, εξαλείφοντας όλες τις λεπτομέρειες που έχουν σημασία μόνο σε εθνικό επίπεδο εφαρμογής	Στην σωστή κατεύθυνση
10°	Παρέκκλιση 12 μηνών από τα ακόλουθα Πρότυπα για την Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση (ΚΓΠΚ): ΚΓΠΚ 5, ΚΓΠΚ 6, ΚΓΠΚ 7, ΚΓΠΚ 8 (2021/2115/ΕΕ, Παράρτημα ΙΙΙ).	<p>Η Επιτροπή θα επανεξετάσει επίσης ποιες γεωργικές πρακτικές ενδέχεται να είναι δυνατές κατά τη διάρκεια ευαίσθητων περιόδων κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσης κάλυψης των εδαφών βάσει του ΚΓΠΚ 6. Προκειμένου να διασφαλιστεί τόσο ο εφοδιασμός τροφίμων όσο και η οικονομική βιωσιμότητα, η υποχρέωση παύσης καλλιέργειας θα πρέπει να καταργηθεί (ΚΓΠΚ8).</p> <p>Ομοίως, το ΚΓΠΚ 7 (εκ περιτροπής) πρέπει να αναθεωρηθεί διεξοδικά. Προκειμένου να προσαρμοστούν οι διάφορες δεσμεύσεις στις εδαφοκλιματικές συνθήκες κάθε περιοχής, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη ευελιξία στα κράτη μέλη.</p>	Στην σωστή κατεύθυνση
11°	Καμία υποχρέωση για έλεγχο υπό όρους για εκμεταλλεύσεις με μέγιστο μέγεθος εκμετάλλευσης έως 10 εκτάρια (2021/2116/ΕΕ, άρθρο 83).	Αναφέρει επίσης πρόσθετα μεσοπρόθεσμα μέτρα που ενδέχεται να ελαφρύνουν τον φόρτο για τους γεωργούς, ιδίως τους μικρότερους γεωργούς και μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει αλλαγές για τον σκοπό αυτό στους βασικούς κανονισμούς της ΚΓΠ που συμφωνήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το 2021	Στην σωστή κατεύθυνση
12°	Ετήσια έκθεση – παράταση του χρόνου επεξεργασίας της ετήσιας έκθεσης, λαμβάνοντας υπόψη την		

	απαραίτητη ανταλλαγή δεδομένων από διάφορους φορείς (διαχειριστική αρχή, οργανισμός πληρωμών, επιτροπή παρακολούθησης και φορέας πιστοποίησης) και την τεχνική και διοικητική πολυπλοκότητα του συστήματος.		
13°	Ανασκόπηση των περιβαλλοντικών και κλιματικών απαιτήσεων και καθορισμός ρεαλιστικών προθεσμιών για την εφαρμογή τους. Ανάλυση των οικονομικών επιπτώσεων στον αγροτικό τομέα στην ΕΕ και υιοθέτηση πιθανών διορθώσεων σε αυτές τις νέες πολιτικές.	Οι περιβαλλοντικοί στόχοι θα πρέπει να επιδιώκονται με άλλες μεθόδους εκτός από την παύση καλλιέργειας εδαφών. Οι γεωργοί έχουν πλήρη επίγνωση ότι πρέπει να διατηρήσουν το κεφάλαιο της γης τους σε καλή κατάσταση, επομένως πρέπει να ενθαρρυνθούν με εναλλακτικές μεθόδους για τη διατήρηση της ακεραιότητας του εδάφους.	Στην σωστή κατεύθυνση
14°	Επιλογές απλοποιημένου κόστους – στην πολιτική συνοχής, έργα κάτω από ένα συγκεκριμένο ποσό υποχρεούνται να χρησιμοποιούν επιλογές απλοποιημένου κόστους. Για μέτρα εκτός ΟΣΔΕ, αυτή θα μπορούσε να είναι η επιλογή για την απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής.	Θα πρέπει να προβλεφθεί απλουστευμένη πρόσβαση των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων (μέσω του συνήθους κόστους) στις επενδύσεις εκκίνησης και να διευκολυνθεί η πρόσβαση των νέων στη γη. Τα μέσα διαχείρισης κινδύνων θα πρέπει να ενισχυθούν, τόσο με την αύξηση των χρηματοδοτικών πόρων που προορίζονται για την ασφάλιση και τα ταμεία αλληλοβοήθειας, όσο και με την καινοτομία των εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων πληρωμών (π.χ. συνεισφορές για την ανασύσταση προκαταβολών). Τα ανωτέρω θα πρέπει να επιτευχθούν ιδίως με την υιοθέτηση αντικυκλικών μεθόδων αποζημίωσης. Είναι τελικά απαραίτητο να προωθηθεί ο ρόλος των συμβάσεων αλυσίδας εφοδιασμού για να δοθεί σταθερότητα στο σύστημα και να καταστεί δυνατός ο μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός.	Στην σωστή κατεύθυνση
15°	Αποσαφήνιση των προϋποθέσεων για την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας για να διασφαλιστεί η αναλογία κόστους/αποτελεσματικότητας προσαρμοσμένης στις προκλήσεις. Πρόβλεψη για έλεγχο εγγράφων όταν προσφέρει επαρκή βαθμό βεβαιότητας ή ακόμη και περιορισμός του ελέγχου του	Η περίοδος παρατήρησης και παρακολούθησης του αριθμού των ζώων πρέπει να μειωθεί κατά τουλάχιστον τρεις μήνες (επί του παρόντος, η περίοδος αυτή διαρκεί ολόκληρο το ημερολογιακό έτος), ώστε να μπορούν να καταβάλλονται ταχύτερα οι προκαταβολές της ΚΑΠ. Στο πνεύμα της απλούστευσης, οι έλεγχοι που σχετίζονται με τη μείωση των φυτοϋγειονομικών προϊόντων θα πρέπει να διενεργούνται μέσω του «Quaderno di campagna» (μητρώο φυτοϋγειονομικής αγωγής), το οποίο	Στην σωστή κατεύθυνση

	αριθμού των ζώων μόνο σε βοήθεια σε συνδυασμό με την παραγωγή ζώων. –	περιέχει δεδομένα που δηλώνονται από γεωργούς και πληροφορίες από πιστοποιημένες βάσεις δεδομένων. Οι διοικητικοί έλεγχοι θα περιορίζονται στην επαλήθευση της συνέπειας των αντίστοιχων δεδομένων.	
16°	Μείωση των περιπτώσεων που απαιτείται μεμονωμένο αίτημα για ανωτέρα βία, όταν οι φορείς ελέγχου διαθέτουν επίσημα στοιχεία, που αποδεικνύουν την εκδήλωση γεγονότος σε προσδιορισμένη γεωγραφική περιοχή. Για παράδειγμα ακραία καιρικά φαινόμενα ή πυρκαγιές.	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να αποσαφηνιστεί η χρήση της έννοιας της ανωτέρας βίας και των εξαιρετικών περιστάσεων. Αυτή η νομική έννοια επιτρέπει στους γεωργούς που δεν μπορούν να εκπληρώσουν όλες τις απαιτήσεις της ΚΓΠ, λόγω εξαιρετικών και απρόβλεπτων γεγονότων εκτός του ελέγχου τους (όπως σε περιπτώσεις σοβαρής ξηρασίας ή πλημμύρας) για να μην υπόκεινται σε κυρώσεις. Η διευκρίνιση αυτή θα στηρίξει τις εθνικές διοικήσεις στην εφαρμογή της εν λόγω διάταξης και θα διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή της σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό θα βελτιώσει επίσης τη βεβαιότητα της στήριξης της ΚΓΠ για τους γεωργούς που πλήττονται από τέτοια ατυχή γεγονότα. Γενικότερα, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τον καθορισμό πιθανών τρόπων εξορθολογισμού των ελέγχων.	Στην σωστή κατεύθυνση
17°	Ευελιξία για ανακατανομή αχρησιμοποίητων κονδυλίων, μεταξύ παρεμβάσεων με σωστή αιτιολόγηση.-		Στην σωστή κατεύθυνση
18°	Ευελιξία για χρήση έως και 2% του προϋπολογισμού του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ.-		Στην σωστή κατεύθυνση
19°	Ορισμός του εύρους θερμοκρασίας που αντιστοιχεί στη θερμοκρασία του λιώσιμου πάγου για τη διευκόλυνση του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών για αλιευτικά προϊόντα.		Στην σωστή κατεύθυνση